Ніва

ТЫДНЁВІК ГПБГКТ

№ 31 (857) ГОД XVII БЕЛАСТОК 30 ЛІПЕНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Будынкі БСМ на пасёлку «1000-годдзя».

БСМ

Прыгожы юбілей для дабра грамадства святкуе сёлета найбольш і найстарэйшы ў нашым ваяводстве Беластоцкі жыллёвы кааператыў (БСМ). Заснаваўся ён 25 гадоў таму назад на грузах разбуранага ваеннай завірухай горада Беластока. Сёння кааператыў мае вялікія дасягненні ў сваёй дзейнасці. Да гэтых дасягненняў вяла аднак не толькі доўгая, але і цяжкая дарога. Дзякуючы вялікім намаганням і вытрымцы членаў кааператыва ўжо ў 1948 годзе быў аддадзены ў карыстанне першы жыллёвы будынак на 31 памяшканняў пры вул. Ліповай. Пасля з-за недахопаў патрэбных крэдытаў, а таксама і аб'ектыўных прычын, кааператыў быў вымушаны спыніць сваю дзейнасць. Вярнуўся да яе ў 1957 годзе. Год пасля перадазаў ён у карыстанне новыя памяшканні для 196 сваіх членаў. Затым пачынае ён будаваць свае дамы пры розных вуліцах горада. У жніўні 1959 года кааператыў пачынае пабудову першага будынка на сённяшнім пасёлку «1000-годдзя». І так з кожным годам павялічваецца ў БСМ колькасць членаў і кандыдатаў, разгортваецца інвестыцыйная дзейнасць, павялічваюцца рэсурсы жылых кватэр. Амаль штогод кааператыў аддае ў карыстанне каля 500 новых жылых памешканняў.

Відавочныя сёння гэтыя 25-гадовыя дасягненні. Дагэтуль БСМ пераказаў сваім членам усіх разам каля 6 тысяч памяшканняў на 12 487 пакояў у чатырох жыллёвых пасёлках «1000-годдзя» (адзін з найпрыгажэйшых пасёлкаў у горадзе, у якім жыве цяпер найбольш жыхароў Беластока), «Цэнтрум», «Сянкевіча» і «Пшыязнь». У дамах гэтага кааператыва жыве ў апошнім часе больш 20 тысяч асоб.

Аднак дасягненні БСМ не заключаюцца толькі ў тысячах новапабудаваных кватэр. Вельмі істотнае значэнне мае грамадска-асветная, культурная і выхаваўчая работа, якая вядзецца сярод жыхароў БСМ-аўскіх пасёлкаў. Калі разыходзіцца аб грамадска-выхаваўчую дзейнасць, дык галоўнымі яе напрамкамі з'яўляецца: апека над дзяцьмі і моладдзю, дапамога ў вядзенні хатняй гаспадаркі, развіццё культуры і асветы сярод дарослых. У пасёлках дзейнічаюць з гэтай мэтай шматлікія клубы, музычныя цэнтры, майстэрні мадэльчыкаў і г.д. Жыхары пасёлкаў і ўвесь актыў кааператыва БСМ шмат працуюць грамадска. Будуюць яны вуліцы, купальныя басейны, спартыўныя пляцоўкі, садзяць дрэўцы, будуюць было яслі і прадшколлі. І так грамадскім чынам было пабудавана 900 метраў вуліцы Вясёлай і 300 метраў вул. Гарбарскай, адміністрацыйны будынак, прадшколле на 120 дзяцей, пакрыты купальны басейн і г.д. Вартасць усіх грамадскіх чынаў складае суму 10 мільёнаў злотых. Варта адзначыць, што БСМ заняў першае месца ў краіне ў конкурсе «Спорт і рэкрэацыя ў жыллёвым пасёлку».

Як мы ўжо адзначылі, кааператыў мае свой шырокі і ахвярны актыў — больш 300 дзеячоў. Дзякуючы яму БСМ займае ўжо другі раз II месца ў краіне ў спаборніцтве на званне передавога жыллёвага кааператыва. Кааператыў атрымаў таксама адзнаку «1000-годдзя». Пры тым неабходна адзначыць, што аўтарам усіх грамадскіх чынаў у пасёлках, а таксама іх ініцыятарам з'яўляецца старшыня Праўлення БСМ — Міхась Баравік. Яго ініцыятывы заўсёды знаходзілі адабрэнне і шырокую падтрымку з боку Самаўпраўлення кааператыва і жыхароў БСМ-аўскіх пасёлкаў.

Вернемся яшчэ да планаў, да будучыні БСМ. Вось толькі ў гэтым годзе кааператыву прыбудзе 596 новых кватэр у дзевяці «блёках». Распачнецца пабудова 8 новых аб'ектаў. У наступным годзе дойдзе чарговых 558 памешканняў, у тым ліку 198 у першым пасёлку «Цэнтрум». БСМ плануе таксама закончыць пабудову аднаго блёка на 45 кватэр пры вул. Смольнай, які будуецца гаспадарчай сістэмай. Будзе гэта першы ў нашым ваяводстве будынак, пабудаваны ў рамках ЗМС-аўскага патраната. Яшчэ ў гэтай пяцігодцы будзе закончана пабудова пасёлка на Антонюку і распачата пабудова новага кааператыўнага пасёлка на Беласточку.

Намеры БСМ вельмі аптымістычныя і амбітныя. З нагоды 25 год існавання БСМ жадаем Юбіляру далейшага дынамічнага развіцця і яшчэ лепшага супрацоўніцтва вялікай кааператыўнай сям'і ў галіне пашанавання супольнага дабра і ў галіне развіцця культуры.

Янка Цялушэцкі

Музыка — гэта вельмі добры пасол дружбы. Я пераканаўся ў гэтым у часе чатырохдзённага прабывання Беластоцкага Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра ў Гродзенскай вобласці Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Разам з нашым сімфанічным аркестрам былі таксама на гастролях салісты: Ірэна Аляксандрава, Януш Вайніцкі і варшаўскі квартэт «Бэльтона». Гэты калектыў даў тры канцэрты: у Гродна, Беразоўцы і ў Дзятлаве. Усе тры былі прыняты вельмі горача. Залы былі перапоўнены, а бісам не было канца.

Стогабовая група беластаччан гасцявала таксама ў Мінску. У Мінск мы трапілі якраз у час святкавання чарговай гадавіны вызвалення беларускай зямлі ад фашысцкай акупацыі — 3 ліпеня.

На Праспекце Леніна менавіта ў гэты дзень складаюць людзі вянкі і кветкі пад помнікам Перамогі, пастаўленым у гонар гераічнага беларускага народа, салдат і афіцэраў Савецкай Арміі і партызанаў.

Я быў у Савецкім Саюзе ўпершыню і прывёз з гэтай паездкі шмат уражанняў. Найважнейшае аднак з іх — гэта вялікая гасцінасць і сардэчнасць гаспадароў. Дзе толькі мы ні былі, сустракала нас вялікае зацікаўленне, усмешкі, кветкі, сардэчныя размовы і шмат, шмат добрай яды.

У мясцовасці Беразоўка беластаччан з гонарам вадзіў па мясцовай гуце шкла «Нёман» дырэктар гэтага велізарнага прадпрыемства. У даны момант гута гэта прадукуе ў год 27 мільёнаў штук гаспадарчага шкла (выпадае па 3 штукі на кожнага грамадзяніна БССР), а ў бліжэйшых гадах яшчэ патроіць сваю прадукцыю. Асартымент прадукцыі вельмі багаты — больш 240 розных вырабаў, пачынаючы ад звычайных кілішкаў аж да цудоўных ваз і жырандоляў. Увесь гэты асартымент паказаны ў музеі, які знаходзіцца на прадпрыемстве. Шкло мяняецца захапляючымі колерамі вясёлкі, а пацвярджэнне гэтаму можна знайсці ў альбоме, дзе ўбачылі мы шмат прозвішчаў палякаў, якія ў апошні час наведалі гуту. Мяне найбольш здзівілі дзве рэчы: прадукцыя шкла венецкага тыпу, а як вядома, колер яго вельмі цяжка атрымаць і ўдаецца гэта нямногім гутам шкла на свеце. Другая рэч — гэта відавочная

(Працяг на стар. 4)

У АБ'ЕКТЫВЕ

...Дзе з салаўямі дражняцца шпакі
І жыту голас дорацць перапёлкі.
(«Удзячны лёсу»..., Генадзь Бураўкін)
Фота Янкі Цялушэцкага

Паслухайце што у Семяноўцы

Дзесяць год ідзе работа на культурнай ніве ў вёсцы Семяноўцы, Гайнаўскага павета на граніцы з Беластоцкім. Мае яна вобраз мастацкага аматарскага калектыва. А калектыў не адно аблічча мае. Вядомы з розных форм працы і найхутчэй залічыць яго можна да эстрадных калектываў, бо і вадэвілі ставіць, і песні спявае, і гумарам паслугоўваецца.

Апошні свой канцэрт семяноўскі мастацкі калектыў завёз у чэрвені ў вёску Барщэва і там за 8 зл. дарослым, а за 5 дзецям праз дзве гадзіны семяноўскія артысты ігралі свае ролі, часта падвойныя і патройныя.

Не здзіўляйцеся! Сапраўды тут так бывае. Можна б самадзейных семяноўскіх артыстаў назваць універсальна здольнымі. Гэтага вымагае жыццё, каб умець многа, а яны маладыя правілам жыцця падпарадкоўваюцца.

Адны і тыя самыя людзі іграюць часта ў п'есе, спяваюць песні, расказваюць гумары, а некаторыя яшчэ і іграюць на музычных інструментах. Гэтыя цешацца тут заслужанай славай. А на пытанне, як іх зваць, кажуць табе: Рысек і Уладэк адзін і другі. Два Уладкі ёсць у Семяноўцы, якія іграюць і спяваюць: Назарка і Аліфер. Уладзіміра Назарка спатыкаем на нашай дарозе ўжо другі раз. Жыве ў вёсцы Ціванюкі за 15 кіламетраў ад Семяноўкі, але ў калектыў семяноўскі, як свой, ездзіць верна і нязменна. Генеалогія зноў Рыська Казберука выводзіцца з-пад Міхалова. У Семяноўку прыехаў на працу ў сельскагаспадарчы гурток, потым ажаніўся і жыве ў маленькай хатцы каля «кулковай базы». Гэтая малая хата Рышарда Казберука, кіраўніка семяноўскага калектыва, выконвае ролю адначасова вясковага дома культуры. Тут збіраюцца семяноўскія актывісты на рэпетыцыі і дыскусіі, «у цеснаце не ў абідзе, гаворыцца ў народзе».

Ёсць у Семяноўцы і святліца, і клуб рольніка. Праўду кажучы ні адно ні другое непрыгоднае для працы. Святліца штопраўда вялікая, але старая і пахілая хата з выгнутай падлогай і небяспечна навешанай столлю. Кіраўнік школы тав. Уладзіслаў Кічко паказвае гэтыя семяноўскія прыбыткі і шчыра гаворыць, што святліца толькі з наз-

(Працяг на стар. 4)

Добра адпачываюць дзеці з прадшколля ў Нараўцы.
Фота Янкі Цялушэцкага

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

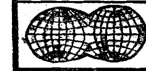 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

ПАГАДНЕННІ АДОБРАНЫ

Сенацкая камісія па замежных справах аднагалосна адобрыла, падпісаныя ў Маскве ў час візіту прэзідэнта Р. Ніксана, дагавор паміж СССР і ЗША аб абмежаванні сістэм процірakeтнай абароны і часовае пагадненне паміж СССР і ЗША аб некаторых мерах у галіне абмежавання стратэгічных наступальных узбраенняў.

ДЗЕЙСНАЯ ДАПАМОГА

Першы ў Бангладэш завод электратэхнічнага абсталявання будзе пабудаваны ў Чытагонгу пры эканамічным і тэхнічным садзейнічанні СССР. Кантракт аб гэтым падпісаны ў мінулым тыдні ў Дацы.

УРАЧЫСТЫЯ ПРОВАДЫ САВЕЦКІХ ВОІНАЎ

У падраздзяленнях узброеных сіл АРЕ праходзяць урачыстыя провады савецкіх ваенных саветнікаў, якія ад'язджаюць на радзіму.

Егіпецкія ваенныя кіраўнікі і камандзіры воінскіх часцей выказалі цёплыя словы ўдзячнасці савецкім ваенным саветнікам за праведзеную імі вялікую работу па абучэнню егіпецкай арміі і пажаданне яе боездольнасці, паднеслі сваім савецкім калегам памятныя падарункі.

ЗША ПАСТАЎЛЯЮЦЬ САМАЛЁТЫ КІТАЮ

Міністэрства гандлю ЗША прадставіла экспартную ліцэнзію адной з буйнейшых амерыканскіх авіякампаній «Макдонэл-дуглас компані» на пастаўку КНР самалётаў.

Гэтая фірма мае намер прадаць Кітаю некалькі камерцыйных самалётаў «ДС-10».

«Макдонэл-дуглас» з'яўляецца адным з галоўных падрадчыкаў Пентагона. Яна, у прыватнасці, выпускае знішчальнікі-бамбардзіроўшчыкі «Фантом», якія ўдзельнічаюць у пірацкіх паветраных налётах у Індакітаі.

БЕСПРАЦОЎЕ Ў АНГЛІІ

Беспрацоўе на Брытанскіх астравах працягвае няўхільна расці. Колькасць беспрацоўных цяпер складае 868.196 чалавек. Толькі за апошні месяц каля 30 000 працоўных страцілі работу і аказаліся выкінутымі на вуліцу.

«МАДЭРНІЗАЦЫЯ» ВАЕННА-МАРСКІХ СІЛ ФРГ

У ходзе «мадэрнізацыі» ваеннамарскіх сіл ФРГ яны атрымаюць 10 хуткаходных кацераў класа «143», аснашчаных ракетнай зброяй. Дагавор аб будаўніцтве гэтых баявых караблёў ужо заключаны з заходнегерманскімі фірмамі.

У ІКП

Пленум ЦК і Цэнтральнай кантрольнай камісіі Італьянскай камуністычнай партыі, абмеркаваўшы пытанне аб выніках нядаўняга надзвычайнага з'езда Італьянскай сацыялістычнай партыі пралетарскага адзінства, прыняў рэзалюцыю, якая вітае рашэнні з'езда ІСППА аб пераходзе яе членаў у рады ІКП. (вл)

КОНКУРС: СССР — ПНР

У сувязі з 50-годдзем утварэння Саюза ССР і 28-ай гадавінай Польскай Народнай Рэспублікі аб'яўлена ў БССР конкурс на лепшы артыкул, нарыс, тэле-радыёперадачу аб дружбе і супрацоўніцтве Савецкага Саюза і Польскай Народнай Рэспублікі. Удзельнікам гэтага конкурсу можа быць кожны. Апублікаваныя ў якой-колечы газеце або перададзеныя па радыё ці тэлебачанню матэрыялы дасылаць трэба ў Мінск — 78, Паркавая магістраль, 19.

ПЕРАДАВЫ КАЛГАС

Калгас «Светлы шлях», што на Маладзечыншчыне, узначальвае Герой Сацыялістычнай Працы, дэпутат Вярхоўнага Савета БССР У. М. Калачык. Калгас славіцца высокімі ўраджаямі. У мінулым годзе сабралі тут амаль 46 цэнтнераў збожжавых з гектара.

ЗБОЖЖАСХОВІШЧЫ

У Бабруйску ўвялі ў строй другую чаргу элеватара, які прыме 45 тысяч тон зерня. Бабруйскі элеватар абсталяваны навейшай тэхнікай.

Пры нагодзе варта ведаць, што на тэрыторыі БССР у гэтым годзе засекі новых элеватараў прымуць на 200 тысяч тон збожжа больш, чым у мінулым годзе. Новыя элеватары распачнуць яшчэ працу ў Брэсце, Рэчыцы і ў іншых раёнах БССР.

МАЙСТРЫ ДАЕННЯ

У эксперыментальнай базе «Заречча» Беларускага навукова-даследчага інстытута жывёлагадоўлі праходзілі нядаўна фінальныя спаборніцтвы даярак у IV рэспубліканскім конкурсе майстроў машыннага даення кароў. Найлепшымі сярод 50 тысяч даярак аказаліся Раіса Івашына з базы «Тулава», Віцебскага раёна, Лідзія Землякова з калгаса «Ясная Паляна» і Марыя Грышкіна з базы «Заречча» з Маляўіцкага раёна.

Гэтаму конкурсу ўлады БССР прыдаюць вялікае значэнне, мерай якога можа быць прысутнасць на заключных спаборніцтвах кандыдатаў у члены Палітбюро ЦК КПСС, I сакратара ЦК КПБ П. М. Машэрава і іншых прадстаўнікоў кіруючых партыйных і ўрадавых устаноў.

НАФТА

З Гомеля паведамляюць, што ў Залатухінскім Раёне нафтаразведчыкі адкрылі на глыбіні ў 2200 метраў новае — ужо пятае — месцазнаходжанне нафты. З новай адтуліны нафта выплывае з хуткасцю ў 100 тон на суткі.

У МЕТАЛУРГАЎ

Рабочы калектыў Магілёўскага металургічнага завода імя Мяснікава выдатнай працай сустрэў свята металургаў, якое ў Савецкім Саюзе адзначалася 16 ліпеня. На гэтае свята металургі з Магілёва склалі краіне падарак з 2.700 тон вадаправодных труб, сотняў тон пракату і ацынкаванай бляхі на пакрыццё дахаў. Усё гэта выканалі яны звыш плана.

Металургія — гэтая каралева цяжкай прамысловасці — у Беларусі развіваецца паспяхова. Кожны год на некалькі працэнтаў больш металургічныя заводы выпускаюць сталі, пракатных элементаў, труб і іншых вырабаў. (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО

18 ліпеня адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім была праведзена ацэнка актуальнага становішча і перспектываў далейшага развіцця гаспадарчага і навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва з некаторымі краінамі Заходняй Еўропы. Апрача таго Палітбюро абмеркавала актуальныя праблемы замежнай палітыкі Польшчы.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

19 ліпеня I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў адно з найбольшых авіяцыйных прадпрыемстваў у Мельцу. Знаёміўся ён з актуальнай прадукцыяй і з перспектывамі развіцця прадпрыемства. Варта адзначыць, што ў Мельцу будзе распачата прадукцыя новага сельскагаспадарчага самалёта. На сустрэчы, якую правёў Э. Герэк з партыйна-гаспадарчым актывам фабрыкі, многа месца прысвячалася паляпшэнню арганізацыі працы, выкарыстанню існуючых прадукцыйных рэзерваў і далейшаму паляпшэнню сацыяльных умоў шматтысячнага калектыва авіяцыйнага прадпрыемства.

✲

22 ліпеня I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў рабочы калектыў Лодзінскай «Аніляны». Прадпрыемства гэтае выканала ўжо 95 працэнтаў прынятых абавязацельстваў у рамках «Акцыі 20 мільярдаў», якія склалі суму 15 мільёнаў злотых.

УРУЧЭННЕ ДЗЯРЖАЎНЫХ УЗНАГАРОД

Напярэдадні Свята Адраджэння Польшчы ў палацы Рады Міністраў адбылося ўрачыстае ўручэнне найвышэйшых дзяржаўных узнагарод найбольш заслужаным для краіны працаўнікам навуковых інстытутаў, прамысловасці і культуры. Атрымалі іх 194 асобы. На ўрачыстасці прымалі ўдзел Э. Герэк, Г. Яблонскі і П. Ярашэвіч.

ЗЛЁТ МОЛАДЗІ Ў ЛОДЗІ

5,5 тысяч дэлегатаў прымала ўдзел у Злёце маладых перадавікоў працы і навукі, які адбываўся ў днях 19—23 ліпеня ў Лодзі. У час злёту моладзь адбыла шэраг сустрэч з рабочымі калектывамі прадпрыемстваў у Лодзі і ў Лодзінскім ваяводстве, з членамі кіраўніцтва партыі і дзяржавы, а таксама прымала ўдзел на ўрачыстасці ў Поліхне, дзе 30 гадоў таму назад узброенае аддзяленне Гвардыі людовай уступіла ў бой з гітлераўскімі захопнікамі.

СУСТРЭЧА Я. МІТРЭНГІ

Віцэпрэм'ер Я. Мітрэнга правёў сустрэчу з маладымі чэмпіёнамі гаспадаркі. Моладзь паінфармавала віцэпрэм'ера аб выкананні шматлікіх абавязацельстваў, якія былі падняты ў рамках кампаніі «20 мільярдаў» і для адзначэння Злёту маладых перадавікоў працы і навукі ў Лодзі. Моладзь зрэалізавала іх на суму 1 мільярда злотых. Віцэпрэм'ер Я. Мітрэнга сардэчна падзякаваў моладзі за яе каштоўныя ініцыятывы для цэлай нашай нацыянальнай гаспадаркі.

ВУГАЛЬ НА ЛЮБЛІНШЧЫНЕ

Багатыя рэсурсы каменнага вугалю адкрылі геолагі ў Люблінскім ваяводстве паміж Грубешовам і Радзынем. Рэсурсы гэтыя складаюць суму 40 мільярдаў тон. У будучыні прадбачваецца тут пабудову чатырох вялікіх шахтаў. (яц)

ТАВАРЫШ ЭДВАРД ГЕРЭК НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

Першы сакратар ЦК ПАРП Эдвард Герэк 17 ліпеня г.г. наведаў Беласточчыну.

У суправаджэнні I сакратара ВК ПАРП у Беластоку Здзіслава Куроўскага, намесніка старшыні Прэзідыума ВРН у Беластоку Ежы Зентары і прадстаўнікоў ПК ПАРП і ПНРН у Ломжы тав. Э. Герэк прабываў у грамадзе Мясткова, Ломжынскага павета, дзе жыва цікавіўся жыццём, працай і патрэбамі сялян, даведваўся аб плёнах збожжа і выніках у жывёлагадоўлі. На сустрэчы з перадавымі сялянамі грамады тав. Э. Герэк падкрэсліў, што «патрыятызм у нашы дні — гэта праца для Радзімы. І вы павінны даваць прыклад, як можна разумна і добра гаспадараваць і атрымліваць высокія ўраджаі. Магу вас запэўніць, — сказаў тав. Э. Герэк, што мы вельмі паважна трактуем пастаўкі машын для сяла».

Першы сакратар ЦК ПАРП размаўляў таксама з сялянамі ў полі пры жніве.

Затым тав. Э. Герэк сустрэўся з членамі бюро Павятовага камітэта ПАРП у Ломжы. I сакратар КП З. Світай праінфармаваў аб галоўных гаспадарчых і грамадска-палітычных праблемах Ломжынскага павета.

У сваім выступленні тав. Эдвард Герэк сцвердзіў:

— Польшча ёсць адна, так як адзін ёсць польскі народ. Гэтая Польшча мусіць развівацца раўнамерна. Будзем у кожным рэгіёне мець на ўвазе яго асаблівасці і магчымасці развіцця, выкарыстанне рук да працы, развіццё прамысловасці на аснове мясцовай сыравіны. Распачатыя ж нядаўна будовы спажывецкай прамысловасці на Беласточчыне будуць адчувальнымі яшчэ ў бягучай пяцігодцы.

Пасля тав. Э. Герэк і суправаджаючыя яго асобы наведалі пашавы камбінат у Візне, у якім у сучасны момант гадуецца 1740 штук быдла, а раслінная прадукцыя яго ў бягучым годзе перавысіць вартасць 27 мільёнаў злотых.

Тав. Э. Герэк з зацікаўленнем аглядзеў статкі быдла на пашы і механічную ўборку сена.

У Беластоку Першы сакратар ЦК ПАРП наведаў тэкстыльны камбінат «Фасты». У часе непасрэдных размоў з працаўнікамі камбіната, пры машынах, тав. Э. Герэк асабліва цікавіўся ўмовамі працы тэкстыльшчыкаў.

Тав. Э. Герэк прыняў удзел у сустрэчы з прадстаўнікамі кіруючага актыву камбінату, на якой дырэктар прадпрыемства Д. Пэндзік склаў справаздачу аб выкананні плана першага паўгоддзя і рэалізацыі абавязацельстваў у лік агульнадзяржаўнага пачыну «20 мільярдаў». У цэнтры ўвагі размоў былі справы працы партыйнай арганізацыі камбіната, няспыннага павышэння якасці прадукцыі, удзелу моладзі ў сумесным гаспадараванні прадпрыемствам.

Позні́м вечарам тав. Э. Герэк сустрэўся з членамі бюро Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку і першымі сакратарамі павятовых камітэтаў ПАРП.

Беласточчына ва ўсіх месцах прабывання тав. Э. Герка і на маршруце яго праезду па нашым ваяводстве вітала дарагога госця кветкамі, шчырым словам і сардэчнасцю. (мг)

Niedziela 30.VII.

8.35 Program dnia. 8.40 „Przypominamy, radzimy". 9.00 „Oblężenie" — film TVP („Stawka większa niż życie"). 10.00 „Nowa Gwinea" („W cztery strony świata"). 10.35 „Mężczyznom płakać nie przystoi" — film fab. radz. 11.45 „Wojna, która miała położyć kres wszystkim wojnom" — film („Czas i ludzie").12.45 „Noc świętojańska" — program muzyczny. 13.25 Dziennik. 13.40 „Przemiany". 14.10 PKF. 14.20 Dla dzieci: J. Wilkowski — „Sajmonowa Templerowa" („Ula i świat"). 14.45 „W obiektywie". 15.15 Koncert fortepianowy A-dur W. A. Mozarta. 15.40 „Słomkowy kapelusz" — film arch. franc. („W starym kinie"). 17.20 „Największa grabież dzieł sztuki" — rep. film. 17.50 „Estradowe spotkania" (program bułgarski). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Ostatni lot Albatrosa" — film radz. odc. III. 21.10 „Fama 72" — rewia folklorystycznych zespołów estradowych. 22.10 Magazyn sportowy.

Poniedziałek 31.VII.

16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 17.05 „Echo stadionu". 17.30 „Tam gdzie nie ma letnich ferii" — film węg. 18.05 „Spacerkiem po kinach". 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Letni Przegląd Teatru TV: Z. Skowroński — „Mistrz". 21.35 Publicystyka międzynarodowa. 22.05 Pieśni XX wieku śpiewa Magdalena Bojanowska. 22.45 Dziennik.

Wtorek 1.VIII.

10.00 „Kamienne niebo" — film fab. pol. 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Oferty". 17.15 „Ich wielka przygoda" — rep. film. 17.45 Ekran młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Kamienne niebo" — film fab. pol. 21.30 „Zbliżenia" — program dok. 22.00 Dziennik.

Środa 2.VIII.

10.00 „Kobieta w bieli" — film franc. odc. III. 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Teleferie". 18.20 TV Kurier Warszawski. 18.40 „Z czym na camping?" — rep. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Kobieta w bieli" — film franc. odc. III. 20.55 PKF. 21.05 „Świat i Polska". 21.35 VI Krynicki Festiwal Arii i Pieśni im. J. Kiepury — rep. film. 22.05 Dziennik. Wiadomości sportowe.

Czwartek 3.VIII.

16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 Magazyn ITP. 17.10 „Wyspy Oceanu Lodowatego" — film dok. kanad. 17.40 „Za kierownicą". 18.10 TV Kurier Białostocki. 18.30 ‚Rybacy z polskiego haka" („Morskie spotkania"). 19.00 „Losy" — rep. film. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.05 „Duch, który uratował bank w Monte Carlo" — film ang. (Randall i duch Hopkirka"). 20.55 „Wieczór bez gwiazdy" — Ola Mauer. 21.25 „Najniższym kosztem" — rep. 21.55 Polski Film Dokumentalny. 1) „Hair" 2) „Wznoszę pomnik". 22.40 Dziennik. Wiadomości sportowe.

Piątek 4.VIII.

10.00 „Duch, który uratował bank w Monte Carlo" — film ang. („Randall i duch Hopkirka"). 10.50 „Niezwykłe połowy" — film dok. („Człowiek i morze"). 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 „Teleferie". 17.50 „Gramy o telewizor". 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.35 „Ab urbe candita" („Historie z tej ziemi"). 19.00 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Niezwykłe połowy" — film („Człowiek i morze"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV: A. Strindberg — „Eryk XIV". 22.40 Dziennik.

Sobota 5.VIII.

10.00 „Helena Trojańska" — film fab. USA. 16.20 Program dnia. 16.25 Progrm I proponuje. 16.45 Dziennik. 16.55 „Nie tylko dla pań". 17.15 „Spotkania z przyrodą". 17.45 „Nie każdemu stawiają pomnik" — rep. film. 18.20 „Godzina Orfeusza". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Helena Trojańska" — film fab. USA. 22.05 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.35 „Italia z sercem na dłoni" — program rozr. wł.

Piątek, 28 lipca

8.15 Film fab. 10.55 Film dokument. 11.55 Nowiny. 14.30 Program dnia. 16.00 Nowiny. 16.10 Film fab. 17.00 Piłka nożna. „Karpaty" (Lwów) — „Spartak" (Moskwa. 19.00 Czas. 19.30 Koncert. 20.20 Program sportowy. 21.30 Nowiny.

Sobota, 29 lipca

7.00 Program dnia. 7.45 Program cyrkowy. 9.10 Szkatułka muzyczna. 9.25 Przegląd międzynarodowy. 10.25 Film fab. 11.45 Teatr Wielki. 12.45 Spektakl dla dzieci. 14.00 Filmy animowane. 14.30 Panorama filmowa. 15.05 Panorama międzynarodowa. 16.00 Nowiny. 16.10 Turniej TV. 17.15 Spektakl teatralny. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. 20.35 Śpiewa H. Pisarenko. 21.10 Nowiny.

Niedziela, 30 lipca

7.00 Program dnia. 7.30 Koncert. 8.15 Film dokument. 9.35 Film fab. dla dzieci. 10.50 Kiosk muzyczny. 11.20 Film TV. 12.30 Nowiny. 12.40 Dla wsi. 13.35 Dla żołnierzy. 14.00 Nowiny. 14.05 Film animowany. 14.15 Uniwersytet ludowy. 15.30 Dla żołnierzy. 16.00 Nowiny. 16.10 Klub filmowy. 17.10 „Gwardia leśna". 17.30 Spektakl. 21.25 Czas.

ФЭСТЫН У РЫБАКАХ

2 ліпеня адбыўся беларускі фэстын у Рыбаках (Беластоцкі павет), які прысвячаўся 50-ай гадавіне ўтварэння СССР і 90-ай гадавіне з дня нараджэння светача беларускай літаратуры Янкі Купалы. З дакладам выступіў старшыня паветовага аддзела БГКТ у Беластоку Янка Цялушэцкі, які ахарактарызаваў 50-гадовую дарогу развіцця краіны Саветаў і паінфармаваў аб жыццёвым і творчым шляху Я. Купалы. Затым з прамовамі выступалі старшыня Прэзідыума ПРН у Беластоку Б. Гулько і сакратар Галоўнага Праўлення БГКТ — Я. Зенюк.

Выступае з прамовай старшыня Прэзідыума ПРН у Беластоку Б. Гулько.

У мастацкай частцы выступілі беларускі хор з Бельска, музычна-вакальны калектыў з Міхалова і лаўрэаты конкурсу «Беларуская песня — 1972». Вялікім зацікаўленнем карысталіся конкурс «Мікрафон для ўсіх», згадуй-згадуля, спаборніцтвы спартыўных і супрацьпажарных каманд і г.д. Фэстын кончыўся народным гуляннем.

Варта адзначыць, што беларускі фэстын у Рыбаках увайшоў ужо ў традыцыю. З'яўляецца ён як бы аглядам беларускай мастацкай самадзейнасці, а таксама дасягненняў таварыства. У гэтых аглядах прымаюць удзел таленавітыя спевакі з шырокага круга беларускага вясковага насельніцтва. На сёлетнім фэстыне арганізатары яго заявілі, што з гэтага года фэстыны ў Рыбаках будуць пастаянна адбывацца ў першыя нядзелі ліпеня.

Тэкст і фота Янкі Цялушэцкага

Выступае бельскі хор.

Спявае адна з удзельніц конкурсу «Мікрафон для ўсіх» — Анна Валкавыцкая з Тайніцы.

На фэстын ехалі калі не ўласным самаходам, дык прынамсі матацыклам.

Хаця не «дапісала» пагода, але ў фэстыне прыняло ўдзел некалькі тысяч людзей.

Яшчэ раз пра агляды

На апошнім паседжанні Прэзідыум ГП БГКТ прыняло інфармацыю аб аглядах: 1) Беларуская песня — 1972, і 2) драмгурткі ў 1972 годзе.

Дзве галоўныя справы выйшлі на ўспомненым паседжанні аб якіх пару слоў хачу сказаць. Першая — некаторыя аддзелы Беларускага таварыства арганізацыйна занядбалі агляды на тэрыторыі свайго павету. Другая — у 1972 годзе, нягледзячы на багатую традыцыю, удзел у аглядзе драмгурткоў быў вельмі слабы. У некаторых аддзелах яго не праведзена. Паводле бягучай інфармацыі з аддзелаў у перыядзе асенне-зімовым працавала ў нас больш 40 беларускіх драмгурткоў. Да агляду, для параўнання, прыступіла толькі 8. Чаму? Дзе і ў чым прычына?

Прэзідыум ГП старалася знайсці прычыны. Адной з іх з'яўляецца несумненна неадпаведны для аглядаў час (вялікі пост і скапленне розных іншых імпрэз). Прэзідыум дыскутавала аб мажлівасці змены тэрмінаў нашых аглядаў, як на беларускую песню так і на драмгурткі. Была прапанова, каб тэрміны зрабіць раней, у масленіцу), дарэчы варта было б апублікаваць абрадавы каляндар, гэта значыць, што калі можна рабіць).

А вось як прадстаўляецца ўдзел у паасобных паветах ва ўспомненых аглядах.

У ПЕСНІ

Беластоцкі аддзел — 44 удзельнікі
Бельскі аддзел — 27 удзельнікаў
Сямяціцкі аддзел — 24 удзельнікі
Горад Беласток — 22 удзельнікі
Гайнаўскі павет — 8 удзельнікаў

Агулам у пяці аддзелах прыступіла да агляду на беларускую песню 125 удзельнікаў.

Не было агляду ў Саколцы, Дуброве і Варшаве. Вельмі непакоіць гайнаўскі аддзел, які мае аж 2,5 тысяч членаў БГКТ, многа прыгожых песень і здольных выканаўцаў.

У цэнтральным аглядзе ў Беластоку выступіла 41 удзельнікаў, з гэтага 9 салістаў і 10 калектываў.

У ДРАМГУРТКАХ

Агляд гэты быў слабейшы чым у папярэдніх гадах. І перад усім з тае прычыны, што мала ўдзельнічала ў ім драмгурткоў. Прыступіла толькі па некалькі гурткоў з сямяціцкага аддзела, з беластоцкага і бельскага.

Увогуле не былі праведзены павятовыя агляды драмгурткоў у Гайнаўцы, Саколцы і Дуброве.

У аглядзе цэнтральным у Беластоку выступіла два драмгурткі з Бельскага павета і адзін з Беластоцкага.

Падсумоўваючы ўвагі вышэй сказаныя, звяртаюся да ўсіх актывістаў і сімпатыкаў Беларускага таварыства, каб прынялі да сэрца гэтыя справы і пачалі перад з'ездам дыскутаваць і шукаць лепшых развязак.

Вера Лейчук

НАД РУДНЯЙ... СМЯРДЗЮЧАЙ

Рэчка Рудня плыве праз Заблудаў. І тут пачынаецца бяда. У Заблудаве працуе малачарня, якая з'яўляецца аддзяленнем Беластоцкай малочнай спулдзельні.

Наместнік загадчыка Заблудаўскай малачарні Вацлаў Палікарп з яўнай гордасцю знаёміць мяне з прадукцыйнымі дасягненнямі свайго прадпрыемства.

— У наваколлі Заблудава, — гаворыць ён мы маем 30 пунктаў скупкі малака, якія цяпер у летнія дні дастаўляюць нам звыш 50 тысяч літраў малака ў суткі.

Вацлаў Палікарп мае за сабой багаты вопыт ў малочнай прамысловасці. Многіх пастаўшчыкоў ён ведае асабіста.

— Вось такі Казімір Невароўскі, — расказвае мне, — з Заблудаўскага хутара прадае нам кожны дзень па нейкіх 70 літраў малака, а Аляксей Андрэйчук з Гнецюкоў — аж 80 літраў, або другі Андрэйчук з той жа вёскі, Антон — 70 літраў у дзень...

Сапраўды, гэта многа, бо 70—80 літраў малака гэта ж 200—250 зл. прыбытку ў дзень. Значыць, над рэчкай Рудняй, дзе між іншым знаходзіцца вёска Гнецюкі, аплочваецца гадаваць высокамалочныя Красулі.

Наместнік загадчыка Заблудаўскай малачарні гаварыў мне яшчэ пра тое, што кожныя суткі выпускаюць яны звыш 1000 кілаграм розных сыраў (найбольш — «салямі»), што да сыраў трэба дабавіць яшчэ 1600 кг. сухой казаіны і 6000 літраў смятаны...

Праз адкрытае акно павеяў шпаркі вецярок. Пакойчык, у якім мы сядзелі, напоўніўся... Не, на жаль, не чыстым паветрам, якое звычайна бывае пасля буры, а нечым такім, ад чаго нос трэба затыкаць і ў горле робіцца млосна.

І тады я ўспомніў адзін сказ з пратакола з сесіі Заблудаўскай ГРН, якая адбылася 2 ліпеня 1972 года. Радны Пётр Церашынскі гаварыў больш-менш так:

— Была наша Рудня рэчкай быстраводнай, прыгожай і чыстай. У сенакос, бывала, калі смага нутро сушыць пачынае, зачэрпнеш рукой з яе вады і нап'ешся. А цяпер... цяпер лепш на сто метраў не падыходзь да яе, бо здалёк смярдзіць...

— Ці гэта праўда? — пытаю загадчыка агратэхнічнай службы на Заблудаўскую ГРН, інжынера Тодара Гулая.

— На жаль, праўда, — гаворыць ён і зараз дабаўляе:

— Рэчка Рудня ад Заблудава да яе вусця ў Нарву — уся атручаная нечысцямі, якія выплываюць з заблудаўскіх прадпрыемстваў і ўстаноў, а перш за ўсё з малачарні і лячэбніцы для жывёлы. Усялякае жыццё ў гэтай рэчцы між Заблудавам а Гнецюкамі і далей уніз да вскі Соцы — амаль зусім замерла. Няма ні рыбы, ні мікраэлементаў. А трэба памятаць, што Рудня з'яўляецца адзінай крыніцай вады для жывёлы ў многіх вёсках, раскінутых над гэтай рэчкай, а ў першую чаргу для Гнецюкоў, Астраўка і Соцаў. Цяпер каровы п'юць з яе атруту. Здаралася, што сапраўды даходзіла да вострых атручванняў жывёліны.

Дык вось табе і «рай» над рэчкай Рудняй, што плыве па-загуменнямі Гнецюкоў! Вось і залатая рэчка малака, якую ў Заблудаўскую малачарню штодзённа дастаўляюць гаспадары з даліны Рудні!

Слухаю захопленняў над прадукцыйнымі дасягненнямі Заблудаўскай малачарні, а думаю пра затраты, да якіх яна даводзіць.

— А што мы можам параіць на гэта?! — пытае мяне сама загадчыца Заблудаўскай малачарні, пані Данута Усціновіч. — Мяне вось на працягу апошняга тыдня ні муж, ні дзеці дома не бачылі... Па цэлых днях і ночах толькі сяджу тут — у малачарні, а ўсё з'язджаюцца... што адзін то важнейшы і крычыць: «Занячышчаеш рэчку! Атручваеш рыбу, каровы і людзей!» Зараз можа і ў турму павалакуць! А я што магу! Пабудавалі вось гэтую ачышчальню... вылажылі амаль мільён злотых, а яна больш псуецца чым працуе. Вось за апошні тыдзень прышлося вымяніць аж 6 глыбінных насосаў... Цэлая пляцоўка завалена жалезным ламаччам з гэтай ачышчальні. Дык што я магу? — трэці раз паўтарае загадчыца, а ў яе голасе — нервовы адчай. Відаць сапраўды надакучыла ёй гэтая малачарня, якой кіруе яна ледзь трэці месяц. — Я ж прадукцыі спыніць не магу, — дабаўляе ўжо спакайней, — бо тады сапраўды пасадзілі б мяне за гаспадарчы сабатаж.

Вось гардыйскі вузел канфліктных інтарэсаў. Кожны тут мае сваю рацыю, а між гэтымі рацыямі ад рэчкі Рудні б'е ў нос смярдзючае паветра.

Пачулі яго, на шчасце, ўжо кампетэнтныя ўстановы. Маем надзею, што яны неяк развяжуць гэты гардыйскі вузел. Пачакаем, пабачым.

Максім Нурэцкі

ЧЫТАЙЦЕ І РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ «Niva»

НАШ БЕЛАСТОК

Першамайская Алея. Да вайны гэтай вуліцы ў Беластоку не было. Пачалі яе пракладаць у 50-х гадах. Цяпер гэта найвышэйшая, найбольш рухлівая вуліца ў горадзе. Тут знаходзіцца самыя высокія ў Беластоку жылыя дамы. Яна звязвае ўсходнія раёны горада з чыгуначнай станцыяй.

Тэкст і фота В. Рудчык

Пачатак на стар. 1

ПАСЛУХАЙЦЕ ШТО Ў СЕМЯНОЎЦЫ

вы. Забавы тут адбываюцца (моладзь арганізуе забавы для заробку. «За свае з кніжачкі ПКО» грошы купілі яны перкусію і нешта яшчэ, а зараз збіраюць грошы на акардэон). Але больш нічога. Сам будынак не надаецца для рамонту, замнога бадай каштаваў бы.

Ідзем з кіраўніком зялёнай пахучай семяноўскай вуліцай. Вось клуб, таксама няўдачны — гаспадары не ладзяць з моладдзю. Заходзім на зялёны панадворак адной хаты, у якую плануецца перанесці клуб. Ды і гэтая хата вымагае рамонту. Яе малады гаспадар (працуе ў Гайнаўцы) прыналежны да групы семяноўскага калектыва, сам выканаў падмурак і сходы, але гэтага яшчэ мала. Што скажа па гэтай справе раўскі ГС, бо ён жа галоўны гаспадар семяноўскага клуба рольніка.

Кіраўнік школы 10 год працуе ў Семяноўцы. Чалавек удумлівы, з шырока адкрытымі вачыма. Мае цікавыя думкі і многа ўваг. Дзесяць год таму назад сам быў тым першым, які вёў самадзейны калектыў у Семяноўцы. Потым вялі калектыў іншыя настаўнікі. А цяпер таварыш Кічко кажа: «Будзем гаварыць пра культуру і моладзь пад восень на педагагічным савеце, паставім справу супрацоўніцтва настаўнікаў з асяроддзем». Словы гучаць надзеяй і дапамогай.

Летнім сонечным днём цяжка знайсці людзей на вёсцы, каб пагаварыць з імі. У полі яны, ля машын. У Семяноўцы лічыцца ў гэтых пошуках і адлегласць. Вялікая частка вёскі раскінута на калёніі. Едзем дарожкай праз высокае жыта на адну такую калёнію. Суправаджаючы кіраўнік сам нервуецца, ці хоць добра едзем да Галіны Засім. А ўсюды жыта і зялёныя дрэвы. Сярод іх схаваўся дом Галіны. Была вучаніцай Уладыслава Кічко. Маладую, 20 год, прыгожую, па-дзявочаму скромную Галіну застаем у хаце. Памалу раскручваецца размова, з якой удаецца нарэшце выведаць, што мая субяседніца актыўны член семяноўскага калектыва. Ад канца мінулага года яна таксама старшыня гуртка ЗМВ у вёсцы, які налічвае 30 асоб. І тут трапляю на крыніцу інспірацыі семяноўскай моладзі — гэта ЗМВ. Быў у вёсцы гурток БГКТ, але яго старшыня пайшоў у войска і цяжка гаварыць цяпер пра працу гуртка БГКТ. Галіна расказвае, як у сваёй культурнай працы яны ставяць беларускія п'есы, а песні спяваюць розныя; таксама свае старыя песні вёскі.

Праграмы, з якімі выступаюць, вядзе наогул наша новая знаёмая Галіна Засім, па-польску і па-беларуску. А як цікава і ўмела складаюць яны ў Семяноўцы канферанс'е! Вось вядучы расказвае гумар (з «Нівы» ўзяты) аб цыгану, які не хацеў бясплатна сказаць гаспадару, куды ўцякло яго парася. На заканчэнне гумару чуем: «а вы паслухайце песню бясплатна: У суботу Янка, спявае Рысек!» Дасканалы метад!

Многа ёсць здольных людзей у Семяноўцы. Гаворыцца многа пра сясцёр Аніскевіч, якія славіліся галасамі і песнямі. Наймалодшая Шура Аніскевіч спявае ў калектыве і цяпер. Салістка. Іграе таксама ў драмгуртку.

Пыталася я ў іх, чаму Семяноўка не выступіла ані ў аглядзе на беларускую песню, ані ў аглядзе драмгурткоў, якія арганізуе БГКТ.

Цяжка сказаць, якая прычына галоўная. Здаецца, тая, што Семяноўка проста была неадкрыта ў апошні час. Не адкрыта нават для павятовага аддзела ў Гайнаўцы.

Кароткі час у Семяноўцы прайшоў хутка і напоўніў радасцю за тутэйшых людзей, тых з якімі пазнаёмілася і тых, аб якіх толькі чула.

Вера Леўчук

ЗАПРАШЭННЕ ДЛЯ ЗЛАДЗЕЯЎ

Аднойчы вяртаўся я з Мілейчыц у Бельск. Быў спякотны чэрвеньскі дзень, збіралася на буру. За вёскай Дашы, больш-менш у палавіне дарогі між Кляшчэлямі і Дашамі, нашу ўвагу звярнуў трактар, які ляжаў у прыдарожным рове, перавернуты ўверх калёсамі. Здалося мне, што ён трывожна кліча кагосьці на дапамогу. Я папрасіў шафёра спыніцца. Ля трактара нікога не аказалася. Толькі разбітае шкло ад кабіны і выцякаючая аліва сведчылі аб тым, што ў гэтым месцы здарылася нейкае няшчасце.

Непадалёк нейкі хлапчук пасвіў кароўкі.

— Я нічога не бачыў і нічога не ведаю, — адказаў ён і як найдалей паімчаўся ад нас.

— Дык што тут здарылася? — здагадваўся я. — Чый гэта трактар?

— Пагляндзі! — заявіў мне шафёр рэдакцыйнай аўтамашыны і паказаў надпіс, які абвяшчаў: «МБМ КЛЯШЧЭЛІ». Вось ён чый, гэты *«Урсус» Ц-4011»!* Толькі чаму ўласнік так абыякава, бестурботна пакінуў яго без ніякага дагляду ў рове? Ці ж бы не баяўся, што нейкі хітры аматар павыкручвае хаця б некаторыя часткі?

Было ўжо запозна, каб распытаць у непасрэдна зацікаўленых. Дык папрасіў я пісьмовай інфармацыі. Чакаў два тыдні і не дачакаўся.

Нядаўна зноў давялося праязджаць мне побач міжгурткоўскай машынатрактарнай базы ў Кляшчэлях. Успомніўся вывернуты трактар. Я рашыў даведацца пра яго лёс. Адкрытымі варотамі наша машына падкаціла пад адзін з баракаў, які аказаўся пад замком. Іншыя таксама. Кругом ні жывой душы. Толькі адны машыны: жняяркі, снапавязалкі, касілкі, трактары, плугі ды іншая сельскагаспадарчая тэхніка. Бяры, што хочаш!

Была тады серада, 28 чэрвеня 1972 года, 10 гадзіна раніцы. Праз чатыры гадзіны, мы зноў праязджалі побач кляшчэлеўскай МБМ і зной не відаць было там ні жывой душы.

Эх, парадачак у вас, паважаныя сябры кляшчэлеўцы!

М. Нурэцкі

Фота аўтара

Вось ён «Урсус Ц-4011» з кляшчэлеўскай МБМ, які знайшлі мы ў прыдарожным рове.

ШТО Я БАЧЫЎ У СУСЕДЗЯЎ

(Пачатак на стар. 1)

на кожным кроку дзейнасць і праектантаў, і рацыяналізатараў, якія дбаюць не толькі аб павелічэнні прадукцыі, але таксама аб аблягчэнні працы на кожнай пасадзе. Маленькі прыклад: у Беластоцкай гуце шкла і ў найлепшай польскай гуце «Юлія» ў Шклярскай Парэмбе рабочыя, працуючыя пры печах, (называемых ваннамі), фарміруюць вадкае шкло пры дапамозе ўласных лёгкіх, дмухаючы ў доўгія руркі (як называюць іх тут — «люлькі»), якія паварочваюць у руках. У гуце шкла «Нёман» гэтыя «люлькі» маюць спецыяльныя гумовыя грушкі. Рабочыя замест таго, каб выдмухваць сабе лёгкія, націскаюць толькі гэтыя гумовыя грушкі, атрымоўваючы той самы эфект.

Дык бачым, што гэта не пустая фраза, што сапраўды можна шмат чаму навучыцца ад сяброў.

У маіх журналісцкіх размовах найбольш месца занялі размовы з рабочымі. Наогул я прабаваў шукаць адказу на пытанне: як жывуць людзі ў Гродзенскай вобласці БССР. Сёння адказ гучыць — жывуць так, як і ў нас. Тая толькі розніца, што працуюць, бадай, больш салідна, чым мы. Больш прадукцыйна, не трацячы часу на ніякія «выхады ў горад», на гарбаткі ў часе працы, на пустыя размовы. Адносяцца да сваёй працы (дзе б яны, у якой прафесіі б не працавалі) вельмі сур'ёзна. Але дзякуючы таму і лепш зарабляюць. Гэта відаць не толькі ў іх кватэрах. Відаць гэта таксама ў міжнароднай шкале: рубель з'яўляецца сёння цвёрдай міжнароднай валютай, а яго вартасць з кожным днём, з кожным годам узрастае. І гэта відаць у Савецкім Саюзе на кожным кроку.

Не азначае гэта аднак, што савецкія людзі маюць лёгкае жыццё. Усё гэта яны заваявалі ўласнай цяжкай працай. Разлічваюць яны перш за ўсё на сябе, і таму так цэняць усё, што заваявалі сваёй працай.

Асабліва відавочна гэта на Беларусі. Па гэтай зямлі прайшла страшэнная навала вайны ў часе другой сусветнай вайны. Пакінула яна па сабе руіны і папялішчы, пакінула шмат удоў і сірот, шмат слёз. Таму героі-партызаны, героі Вялікай Айчыннай вайны карыстаюцца тут вялікай пашанай. У Мінску, сталіцы рэспублікі, кожны чацверты-пяты чалавек ва ўзросце 40—50 год мае на сваім пінжаку нейкія ўзнагароды.

Вельмі мілы наш гід і апякун падчас нашага прабывання ў Гродзенскай вобласці Віктар Губіч (намеснік кіраўніка гродзенскага аддзела культуры) з гонарам паказваў нам жылы квартал, у якім ён жыве, на акраінах Гродна. Сёння стаіць там больш 30 вялікіх жылых блокаў, а ўсяго толькі год таму назад было там іх толькі 3. Усе яны пабудаваны з прэфабрыкатаў, якія выпускае гродзенская фабрыка.

У вочы мне кінуўся той факт, што ў новым жылым квартале (хаця няма яшчэ новых дарог), адразу пабудаваны поўны камплекс паслуговых і сацыяльна-культурных устаноў: кіёск з гароднінай, прадуктовыя і прамтаварныя магазіны, прадшколлі і школы. Гэта мне спадабалася.

Зрэшты, спадабалася мне таксама другая нашая апякунка, таксама працаўнік гродзенскага аддзела культуры Ларыса Зубава. Такіх жа прыгожых, сімпатычных і мілых дзяўчат мы сустракалі не толькі ў Гродна: таксама ў Мінску, Навагрудку, Дзятлаве і Беразоўцы. А калі ўжо гаварыць аб людзях дык адчуваю абавязак падзякаваць яшчэ раз усім тым жыхарам Беларусі, з якімі сустрэліся мы ў часе нашага кароткага падарожжа. Вельмі дзякуем за гасціннасць і сэрца. Да наступнай сустрэчы!

Генрык Кашковяк

Беларуская ЛІТАРАТУРА Аляксандар Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ВІНЦУК ДУНІН - МАРЦІНКЕВІЧ — ЧАСТКА VI.

Найдаўжэйшай паэмай Марцінкевіча з'яўляецца твор «Халімон на каранацыі». У гэтай, даволі расцягнутай і ў кампазіцыйным сэнсе недасканалай паэме, расказвае аўтар аб падарожжы гарадзецкага старшыні ў Маскву на каранацыю рускага цара. Аб тым, як дайшло да выязду, гаворыць паэт вельмі шырока і дакладна:

«Падумаў царок дабрэнькі,
Што вось Халімон старэнькі,
Гарадзецкі старшына,
На прозвішча Забалотны
Можа б дзеткі, быў ахвотны
Спазнаць сваяго цара»

Ужо ў гэтым малым фрагменце твора, выяўляецца асноўны тон паэмы. Істота яе заключаецца ў тым, што цар добры, што дбае пра свой люд, а люд глыбока зацікаўлены ўсім тым, што адбываецца на царскім двары. Па сваім характары, структуры і ідэях «Халімон на каранацыі» нагадвае вядомыя нашай літаратуры паломніцкія творы. Падарожная літаратура, мабыць мела значны ўплыў на стварэнне Марцінкевічам гэтага твора. У старых паломніцкіх творах апісана дакладна падрыхтоўка да падарожжа, камплікацыі звязаныя з падарожжам, урэшце прыбыццё вандроўніка на месца прызначэння. Характэрнай рысай паломніка-героя з'яўляецца яго безупыннае здзіўленне тымі фактамі і тымі здарэннямі, з якімі ён сустракаецца ў сваім падарожжы. Усё гэта несумненна выступае ў творы Дуніна-Марцінкевіча.

І падрыхтоўка да падарожжа, і выезд, і шырокае апісанне таго вялікага ўражання, якое зрабіла на Халімона Масква, і ўдзел Халімона ў нязвыклай прыгодзе. Сабраны на вуліцах Масквы грамадны натоўп, амаль што не задушыў нейкую арыстакратку з дзіцём на руках. Халімон — чалавек чулы на ўсякае чалавечае гора, кінуўся на ратунак арыстакратцы. Б'ючы ўсіх навокал кулакамі і сам прымаючы ўдары ад другіх, урэшце вывалак арыстакратку з натоўпу і завёў да хаты. Шчаслівы муж хацеў аддаць Халімону ўсё сваё золата і срэбра, аднак Халімон ад усяго гэтага адказаўся і папрасіў толькі ў арыстакрата вады і ручніка, каб абмыць свой акрываўлены твар.

Такім чынам пісьменнік ставіць помнік высокароднасці і прастаце чалавека з народа, які ў імя справядлівасці і дабра гатоў на кожную ахвяру.

Усе гэтыя «візуальныя» моманты ўводзіць пісьменнік з той мэтай, каб ажывіць манатонію свайго твора, каб узбагаціць яго змест нязвыкласцю і «сенсацыяй». Гэтыя другарадныя мэты спалучае з асноўнай ідэяй свайго жыцця, якой было імкненне да ўсхвалення высокароднасці простага чалавека.

Аднак асноўнай справай, асноўнай ідэяй, якая чырвонай ніткай тчэцца ва ўсім творы, з'яўляецца думка аб адзінстве народа і цара — славянафільская думка аб аб'яднанні розных славянскіх народаў пад жэзлам рускага манарха. Ідэя гэта выявілася вельмі пераканаўча ў наступным фрагменце твора:

«Ды вось хацелась зблізка падзівіцца
Добраму царочку, з ім разгаварыцца.
Сказаў я смела, як мы таму рады,
Што, маючы дзетак не сметны
грамады,
Ён паляку, рускім, сынам Русі
Белай —
Без выбару — бацькам для грамады
цэлай.
Яму б я са слязінай у ногі пакланіўся
Прасіў бы, маліў бы, вось пакуль
дабіўся,
Што б над мужыкамі шчыру меў
апеку,
Веляў справіць розум цёмну чалавеку,
Штоб дзетачак нашых чытаць
навучылі,
Што б бога па ксёнжцы за цара
малілі».

Пахваліў пры нагодзе пісьменнік і мясцовых паноў, якія мараць аб тым, каб даць народу асвету і школу, і толькі чакаюць на тое, каб міласерны цар дазволіў ім гэта зрабіць.

З усяго вышэй сказанага вынікае, што для пісьменніка ўсе добрыя: і цар, і паны, і народ. Хацелася б спытаць пісьменніка: чаму так дрэнна, калі так добра. І мабыць такія пытанні прыходзілі на думку ўдумліваму чытачу XIX ст. Дунін-Марцінкевіч несумненна стварыў не твор рэалістычны, толькі легенду. Мабыць сам не верыў у тое, што пісаў. Нам ужо вядомыя факты, якія сведчылі аб апазіцыйнай пазіцыі Марцінкевіча ў адносінах да царскай сістэмы і цара. І таму нельга прымаць як добрую манету твор, у якім усхваляецца цар — бацька справядлівы палякаў, рускіх і беларусаў. Цар быў прыгнятальнікам гэтых народаў і Дунін-Марцінкевіч несумненна аб гэтым ведаў. У творы пісьменнік не мог сказаць гэтую праўду, але мог уберагчы сваю паэму ад выразна культавых элементаў. Мог прамаўчаць. Не прамаўчаў. Паставіў каплічку цару, панам і сялянам. І зноў аб'яднаў у адну цэласць тое, што аб'яднаць нельга было.

Сёння, калі гісторыя даўно вырашыла праблемы, якія былі загадкай для Дуніна-Марцінкевіча, спакайней, без эмоцыі глядзім на яго твор.

«Халімон на каранацыі» — гэта доказ заблуджэння пісьменніка, але блуджэнне ў пісьменніка гэта не грэх, а толькі тыповасць.

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

Футбольная з Гарадка

Спорт здаўна ўжо прыняўся ў Гарадку і гарадоцкай акрузе ў Беластоцкім павеце. Раней хлопцы займаліся толькі ігрой у валейбол. Зараз футболам. Цяпер гарадоцкая футбольная каманда мае спецыяльныя касцюмы зялёнага колеру, мячы, а перш за ўсё спартыўную пляцоўку, якая знаходзіцца ў ляску непадалёку ад Гарадка. Футбалісты з Гарадка маюць добрыя вынікі. Сёлета igралі яны з камандамі са Страшава, Саколлята і Зуброў. Усе выйгралі. На гарадскай спартыўнай алімпіядзе, якая адбылася ў чэрвені ў Валілах-станцы, сыгралі яны матч з валілаўскай камандай. Перамаглі з лікам 13:2 Ігралі ў складзе: (на здымку злева направа) суддзя матча Рышард Варэцкі, затым Славамір Фукс, Сяргей Мялешка (варатар), Ігар Самойлік, Раман Госцік, Раман Лаўрыновіч, Янка Ясюковіч, Збігнеў Эйсмонт, Яўген Завадскі, Мечыслаў Шышко, Славамір Госцік і Яўген Ліпко.

Тэкст і фота: ЦЯ

ФАЛЬКЛОР

Любоўная
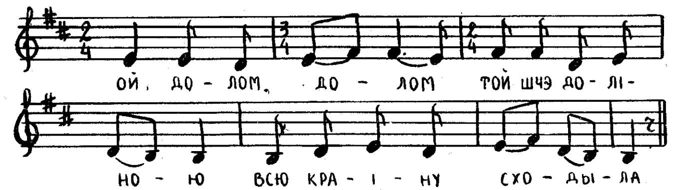
Ой, долом, долом то й шчэ доліною
Всю країну сходыла.
Ой, ныма, ныма, подобно ны будэ
Кого вірно любыла.
Ой, ныма, ныма, подобно ны будэ
Кого вірно любыла.
Розбываеця, роскраяеця
Мое сэрдэнько быстрэ.
Ой, прыйдь, прыйдь, мілы кавaліру
Хоть до мэнэ на часок.
— Рад бы прыыхаты — ныма коня взяты
— Рад бы прыыхаты — ныма дэ
— Ой, по-за садом, мылы кавaліру,
По-за садом зылёным.
Ой, по-за садом, мылы кавaліру,
По-за садом зылёным.

Ад Внучко Анны 1904 года нараджэнья вёска Чарэмха, Гайнаўскага павета запісаў 17 мая 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

У маленькай школцы

Невялічкі панадворак школы ў Кнышэвічах, што ў Сакольскім павеце, абсаджан гонкімі таполямі. Тыя, хто іх некалі пасадзіў, даўно ўжо закончылі не толькі пачатковую але сярэднія і нават вышэйшыя школы і сёння працуюць тут, у родным сяле, або ў Саколцы, Беластоку, Варшаве... А шапаткое тапалёвае лісце ва ўсмаклівыя чэрвеньскія поўдні ацяняе занятні па фізічнаму выхаванню або ігру школьнай спартыўнай дружыны новага, маладога пакалення кнышэвічан.

Пані Зоя Кастэцкая — кіраўнік школы расказвае:

— Працуецца тут вельмі добра. Асяроддзе прыемнае, спакойнае. Людзі да школы адносяцца прыхільна і з пашаною, са словам настаўнікаў кожны лічыцца. І бацькоўскі камітэт пра школу не забываецца, кожны год дапамагае ў рамонце: у мінулым — пры пабудове санітарных абсталяванняў, у гэтым — хоча даць новую агароджу школьнаму пляцу. Праўда, з памяшканнямі на занятні ў нас не надта: у школьным будынку ўсяго два класы, а два прыходзіцца наймаць у гаспадароў у сяле. Але пра пабудову новай школы ў Кнышэвічах не думаем. Цяпер тут усяго 64 дзяцей у школьным узросце, а ў наступных гадах і гэты лік паменшыцца да 60, а то і менш. Павятовыя асветныя ўстановы намераюцца будаваць новую вялікую школу ў Бобіках. Гэта будзе спрыяць і ўмовам для вучобы і павышэнню яе ўзроўню.

Зоя Кастэцкая.

Напэўна гэта так, але маленькая школка ў Кнышэвічах, у якой дзеці вучацца ў злучаных класах, а ўвесь настаўніцкі яе калектыў — гэта кіраўнік, дзве настаўніцы і настаўнік, усё ж мае свае значныя дасягненні. З дзесяці сёлеташніх выпускнікоў VIII класа, амаль усе выбраліся вучыцца далей: у механічным тэхнікуме, медычным і эканамічным ліцэях, у прафесіянальныя вучылішчы механізацыі сельскай гаспадаркі і будаўніцтва.

Кнышэвіцкім школьнікам настаўнікі прывілі любоў да вучобы і да працы. Тут другагоднікі надта ж рэдкая з'ява. Выхавацелі ў пору прыходзяць з дапамогай тым дзецям, якім пагражае застацца на другі год у тым самым класе, мабілізуюць да апекі над адстаючымі лепшых вучняў, даюць адпаведныя выхаваўчыя парады іх бацькам.

Школьная бібліятэка ў школе — любімы куточак усіх дзяцей. У мінулым годзе яны пазычылі тут і прачыталі 1723 пазіцыі, у сярэднім 23 кнігі на аднаго вучня, а сярод іх па 10 кніг на беларускай мове.

Маленькая школка ў Кнышэвічах мае і свае вялікія дні. Гэта школьныя ўрачыстасці з нагоды Дня Войска Польскага, гадавін Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, навагодняя ёлка, Першае мая. Свята жанчын, вывядоўкі. Да іх і настаўнікі і школьнікі рыхтуюцца доўга і старанна. У мастацкай частцы заўсёды побач з рэпертуарам на польскай мове, школьныя самадзейнікі пад наглядам пані Г. Сакалоўскай ставяць п'есы на беларускай мове, дэкламуюць беларускія вершы, спяваюць беларускія песні. Школьныя ўрачыстасці — гэта свята для ўсіх Кнышэвіч. У маленькай школьнай зале няма дзе і іголкай ткнуць — стольki збіраецца ахвотных паглядзець і паслухаць маладых выканаўцаў.

Вялікі дзень у кнышэвіцкай школе і асабіста ў яе настаўніка Тадэуша Кулакоўскага быў сёлеташні вясною, калі школьная спартыўная каманда, якою ён апякуецца, заняла на спаборніцтвах суседніх пяці школ у Вайноўцах першае месца. У ручным мячы добра паказала сябе дружына дзяўчат І. Богус, Л. Матулевіч, Я. Пухарэвіч, Г. Меляховіч, Я. Богус, І. Мічэйка, М. і А. Малішэўскія, здабываючы першае месца. Яшчэ лепш выступіла дружына хлопцаў Я. Садоўскі, Я. Ярашэвіч, А. Дубянецкі, Я. Суровец, Л. Пац, Ф. Мічэйка, С. Хомік, А. Якімец. Яны таксама ў катэгорыі ручнога мяча занялі першае месца. Былі і індывідуальныя рэкорды. У скоку ўзвыш першае месца здабыла Ірэна Хомік, другое месца — яе сяброўка Ірэна Богус; у скоку ўдаль вучаніца цяперашняга шостага класа. Ірэна Мічэйка заняла другое месца. Традыцыйны Дзень спорту ў першую суботу чэрвеня быў сапраўды вялікім днём для маленькай школкі ў Кнышэвічах.

Так, маленькая, але дружная і працавітая, школка ў Кнышэвічах стаіць на пагорку ў сярэдзіне вёскі, як быццам крулюе над сялом, што ціха прытуліласЯ ў засені разгалістых ліпаў і бяроз.

Мікалай Гайдук

ПУНКТЫ СКУПКІ ЗБОЖЖА ЧАКАЮЦЬ

Гарачы час на вёсцы наступіў. Яго заканчэнне — восенню. Да летняя-асенняга перыяду рыхтаваліся не толькі гаспадары, але і тыя, хто нясе штодзённыя паслугі сельскай гаспадарцы. Найвялікшым паслугадаўцам з'яўляюцца гэсы і пээзтгээсы, якія займаюцца не толькі гандлем на вёсцы, але з кожным годам пашыраюць свае паслугі ў галіне прыёму ад гаспадароў сельскагаспадарчых прадуктаў.

Паколькі жніво распачалося, сёння некалькі слоў аб падрыхтоўцы да скупкі збожжа. Сёлеташняя скупка з'яўляецца першай пасля знясення абавязковых паставак.

Гээсы нашага ваяводства арганізавалі ў бягучым годзе 147 пунктаў скупкі, з чаго 71 пункт скупкі мае поўную механізацыю прыёму збожжа, а 61 — мае змеханізаваныя найцяжэйшыя працы ў складзе. Пятнаццаць складаў не мае механізаванага прыёму збожжа. Гэта пераважна маленькія склады, якія утрымоўваюцца толькі таму, што ёсць такая неабходнасць. Каб аблягчыць прыём збожжа ў гэтых складах, паасобныя гээсы арганізуюць спецыяльныя брыгады, якія будуць дапамагаць разгружаць збожжа.

У бягучым годзе будзе адданых у карыстанне 12 новых збожжавых складаў поўнасцю механізаваных, з чаго чатыры распачне працу ў бягучым сезоне.

За адпаведнай якасцю збожжа будзе сачыць 9 лабараторыяў поўнасцю абсталяваных і 54 лабараторыі не ўпаўне абсталяваныя. Людзі, якія будуць працаваць на пунктах скупкі збожжа, былі перашколены на спецыяльных курсах.

Як нас паінфармавана ў ВЗГС асноўнай формай паляпшэння спраўнасці прыёму збожжа ад гаспадароў будуць т. зв. трохтаноўкі. Трохтаноўкі — гэта прыём збожжа з сялібы гаспадара сродкам транспарту ГС, але толькі ў тым выпадку, калі даны гаспадар прадае не менш чым 3 тоны (усёроўна якога) збожжа. Запланавана, што ў гэтым сезоне пры дапамозе гэтай формы скупкі ад гаспадароў купіцца 30 тыс. тон збожжа.

Прыём збожжа ад гаспадароў (з сялібы) будзе адбывацца ў адзіны спосаб — гаспадар не мусіць нікуды ездзіць: усе фармальнасці, уключна з выплатай грошай, атрымае на месцы пры прыёме збожжа.

Пакуль што цяжка прыняць усё збожжа непасрэдна ад гаспадароў з прычыны недахопу сродкаў транспарту, і што за гэты транспарт трэба многа плаціць гээсам. Аднак вядома, што некаторыя ГС, як напрыклад Орля, могуць прыняць трохтаноўкі столькі збожжа, колькі будзе ахвотных.

Каб купіць кожны цэнтнер збожжа ад гаспадароў і тагды, калі гаспадар хоча прадаць, некаторыя паветы ўводзяць уласныя ініцыятывы. Напрыклад Сямяціцкі павет. Старшыня Прэзідыума ПРН у Сямяцічах Уладзімір Іванюк паінфармаваў нас, што прадбачваецца тут спецыфічныя формы скупкі збожжа. Разыходзіцца пра тое, што Сямяціцкі павет не даінвеставаны, калі разыходзіцца аб збожжавыя склады. З другога боку прадбачваецца, што гаспадары павінны пастаўляць большую колькасць збожжа. У выпадку, калі склад не зможа прыняць збожжа з прычыны недахопу месца, гаспадару заплаціцца грошы за пастаўленае збожжа з тым, што праз нейкі час будзе ён атрымоўваць яго ў сябе. Апрача таго некаторыя гаспадары прапануюць свае спіхлеры на часовае перахаванне збожжа.

На заканчэнне напамінаем, што 14 працэнтаў вільготнасці абазначае асноўную вільготнасць збожжа, а ад гаспадароў усе пункты скупкі збожжа прыймаць збожжа нават з 18 працэнтовай вільготнасцю. Калі будзе збожжа з большай вільготнасцю чым 18 прац. яго неабходна перасушыць у сушарнях.

А.К.

НА БАЛОЦЕ

Красулі з вёскі Лука, на мяжы Гайнаўскага і Беластоцкага паветаў, разбегліся па балоце. Балота, па-праўдзе, тут ужо няма, бо асушылі яго меліяранты, аднак назва засталася. А кароўкі, як 20—50—100 гадоў таму назад, цэлай чарадой свабодна вандруюць па шырокім, прынараўскім прасторы. Прыемна паглядзець, ды паўспамінаць былое, калі і сам чалавек бегаў за кароўімі хвастамі...

Прыемна і жывапісна, але ці карысна? Паглядзіце, колькі тут затоптанай травы! І кожны вясковы хлапчук ведае, што карова не будзе есці травы там, дзе яна пакіне свой «след».

Не, такая гаспадарка на пастбішчы пры сучасных умовах — *гэта яўнае марнатраўства!* Шкада грошай на меліярацыю і шкада каровак, якія на гэтай «свабодзе» больш набегаюцца, чым наядуцца. Ад гэтага заніжаецца іх малочнасць.

Дык што рабіць?

Не давялося мне, на жаль, на гэты раз пагутарыць з гаспадарамі Лукі. Мяркую аднак, што яны павінны ведаць, што ім рабіць, каб спыніць гэтае марнатраўства свайго ж дабра. Найпрацей было б перагарадзіць гэтае балота на 10—15 асобных участкаў і па чарзе пасвіць каровы ў кожным з іх. Затым неабходна ачышчаць кожны ўчастак пасля пабыўкі кароў, ачышчаць дакладна, асабліва ад кароўіх «слядоў» і сістэматычна падкормліваць траву мінеральнымі ўгнаеннямі ў дозе не меней, як 200 кг дзейснага рэчыва на гектар у год.

Усё гэта, вядома, патрабуе шмат працы. Кароўкі аднак павышанымі надоямі заплацяць гаспадарам за гэту працу. Дык карысць будзе агульная.

(вр)

Фота аўтара

III)

У лірыцы Купалы, якая складае кнігу «Жалейка» (1908), «Гусляр» (1910) і «Шляхам жыцця» (1913), як і ў першых паэмах, развіваючых лірычныя вершы, так і ў востра-канфліктных драматычных творах «Адвечная песня» (1908), «Сон на кургане» (1910), «Паўлінка» (1912), «Раскіданае гняздо» (1913) адлюстраваны вякамі паніжаны і абражаны чалавек, які вяртае сабе сваю чалавечую вартасць. Грандыёзны і цудоўны гэты шлях звароту — шлях вялікага паходу працоўнай Беларусі ў будучыню.

Шэсцьдзесят гадоў таму назад у вершы «Маладая Беларусь» паэт звярнуўся да свайго пакалення, да «сакалінай сям'і», з заклікам падняцца з нізін, падняцца над крыжамі бацькоў, над нягодамі, каб Беларусь родная змагла заняць ганаровае месца між народамі. Было гэта сэрцам мастака пачутае біццё пульса не так ужо далёкіх барыкадаў, на якіх заваёўвалася шчасце аб'яднацца ў дружную сям'ю людзей, накіраваных у прамяністую будучыню Радзімы.

Нават у самыя цяжкія мінуты рэакцыі, калі прадстаўнікі «прыгожага» — дэкадэнты замыкаліся ў сваім індывідуалістычным свеце і імкнуліся справакаваць такія ж упадніцкія настроі ў Янкі Купалы, паэт выстаяў на рэалістычных пазіцыях, таму што светлы вобраз Айчыны саграваў яго душу. Яго неадступна трывожаць думкі аб тым, што стане з Беларуссю заўтра. Быў жа гэта час зацягнуўшайся першай сусветнай вайны, а для Купалы вайна вылівалася ў непапраўнае чалавечае гора.

Час Купалы — час буйных паваротаў у гісторыі яго Радзімы. Далёка не кожны з мастакоў таго часу змог выстаяць на палубе карабля, выйшаўшага насустрач рэвалюцыйнай навальніцы. А Янка Купала выстаяў. Няхай былі ваганні, расчараванні, хвілёвыя заблуджэнні, выкліканыя трагедыяй амаль трохгадовай акупацыі роднай краіны. Але было і нараджэнне новай Беларусі, якую ў паэме «Безназоўнае» ён прадстаўляе ў вобразе поўнапраўнай гаспадыні ў сваёй хаце:

Беларусь на куце
Ў хаце сваёй села, —
Чарка мёду ў руцэ,
Пазірае смела.

Галоўным у творах Купалы пачатку дваццатых гадоў становіцца ўсведамленне сілы, свабоды, якую і паэту і яго мілай сэрцу Беларусі прынёс Кастрычнік. Радасць аднаўлення роднай зямлі захапіла Купалу на доўгія гады. Ход часу, ход гісторыі быў няўмольны. І паэт адчуваў гэта, імкнучыся пазнаць глыбінны сэнс таго, што адбывалася, адчуць перапаўняўшую яго сэрца радасць і перадаць гэтае бязмежнае пачуццё ўсяму свету.

Застаючыся, як і ў дарэвалюцыйную пару, прадстаўніком працоўнай сялянскай масы, Купала імкнуўся раскрыць апладатвораны Кастрычнікам духоўны патэнцыял канкрэтнага чалавека, занятага мірным стварэннем новага грамадства, сцвярджэннем новых адносін паміж людзьмі. Кнігі лірычных вершаў і паэм, вышаўшыя ў савецкія гады — «Спадчына» (1922), «Безназоўнае» (1925), «Песня будаўніцтву» (1936), «Беларусі ордэнаноснай» (1937), «Ад сэрца» (1940) — яркае пасведчанне сапраўднага росквіту шматграннага таленту Янкі Купалы.

Беларусь залечвала раны вайны і разрухі. Многія з супярэчнасцяў, якія яшчэ нядаўна здаваліся паэту невырашальнымі, адыйшлі ў мінулае. Пачынаюцца добрыя перамены ў жыцці

Жыццё сцвярджалася ў сваіх новых праявах актыўных узаемаадносін асобы і калектыву, чалавека і грамадства. Сфарміраванае адначасова з Горкім у пару першай рускай рэвалюцыі разуменне пераўтвараючага ўздзеяння працы на асобу дае багатыя плёны ў трыццатыя гады, калі адно за другім нараджаюцца вершы аб здабытым праве беларусаў «людзьмі звацца». Паэзія і ў новых умовах раскрывае свет асобы — вузкаінтымны, асабісты і адначасова грамадскі, накіраваны да калектыву занятага стварэннем матэрыяльных і духоўных даброт. Яшчэ больш выразна праяўляецца ў той час эстэтычны ідэал Купалы ў апяванні тых вартасцей асобы чалавека, якія сцвярджаюць у ён грамадзяніна, закаханага ў сваю радзіму

Янка Купала (другі злева) у прэзідыуме I з'езду пісьменнікаў СССР (1934).

беларускага сяля. Расшыраюцца гарызонты, маштабы купалаўскай паэзіі. Паглыбляецца разуменне паэтам сучаснага яму жыцця, усё больш надзённай становіцца ідучая з глыбіні душы неабходнасць адклікацца на жыццёва значныя праблемы складанай у сваёй пераўтвараючай місіі новай рэчаіснасці. Асабліва выразна гэта відаць у вершах так званага «леўкаўскага цыкла», якія нарадзіліся ў гады прабывання паэта ў Леўках пад Оршай, дзе ўрад рэспублікі пабудаваў яму пенаты,

і гатовага адстаяць яе ад унутраных і знешніх замахаў.

Купала нічога не адкінуў з набытага за тры дзесяцігоддзі творча актыўнага жыцця. Ён толькі ўзбагаціў яго новымі творамі. Светлыя, перапоўненыя жывым чалавечым пачуццём песні-гімны на чэсць маладых арлянянт, у славу маці, вырасціўшай дачушку Алесю, якая «самалётавым крыллем воблакі калыша», у імя сапраўднага росквіту новага жыцця складае аснову гэтага ўзбагачэння.

Уладзімір Юрэвіч

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

БУЛЬБА, ЗАПЯКАНАЯ З КАПЧОНАЙ РЫБАЙ

На адзін кілаграм бульбы трэба узяць паўкілаграма капчонага дорша (траскі), падвойную порцыю валашчыны, 5 дэкаў цыбулі, лыжку алею, 2 лыжкі памідорнай пасты, 1 дэка тлушчу, 5 дэкаў цвёрдага сыра, адну лыжку цёртай булкі, соль, перац.

Абабраную і парэзаную на скрылёчкі бульбу адварыць мінут 10 у пасоленай вадзе, адцадзіць дакладна, асушыць. Рыбу абабраць, выняць з яе косці, падзяліць на часці. Звараную валашчыну парэзаць на палоскі, улажыць у перасмажаную на алеі цыбулю, дадаць памідорную пасту, соль і перац па смаку. Хвіліну ўсё разам тушыць. У каструльцы, змазанай тлушчам і пасыпанай цёртай булкай, класці пластамі бульбу, рыбу і гародніну. Апошні верхні пласт бульбы спырснуць тлушчам, пасыпаць цёртым сырам і запячы ў духоўцы 20 мінут. Падаць з салатам.

ЗАПЯКАНКА З ЛАЗАНАК

На 20 дэкаў мукі трэба ўзяць 2 яечкі, 30 дэкаў звычайнай каўбасы, 5 дэкаў пячарак (шампіньёнаў), 3 дэкі тлушчу, лыжку цёртай булкі, 15 дэкаў цвёрдага сыра, соль.

З мукі, яечак і вады зрабіць цеста, тоненька яго раскатаць. Калі цеста падсохне, парэзаць яго на квадратныя лазанкі, зварыць іх у вялікай колькасці пасоленай вады. Звараныя лазанкі адцадзіць, параліць халоднай вадой. Каўбасу памыць, парэзаць на тонкія скрылёчкі, падсмажыць на патэльні разам з абабранымі і парэзанымі на палосачкі пячаркамі. Лазанкі вымяшаць з каўбасой, палажыць у каструльку, змазаную тлушчам і пасыпаную цёртай булкай. Зверху пасыпаць цёртым сырам (сыр сціраем на булачнай тарцы). Запякаць паўгадзіны ў гарачай духоўцы.

ЗАПЯКАНКА З ФАСОЛЯЙ

На паўкілаграма фасолі бярэм 20 дэкаў бочку, 10 дэкаў цыбулі, соль, перац, 15 дэкаў смятаны, 15 дэкаў цвёрдага сыра, 2 дэкі тлушчу.

Намочаную ў папярэдні дзень фасольку зварыць, адцадзіць. Бочак дробна нарэзаць, падсмажыць разам з цыбуляй. Дадаць да яго фасолю, соль, перац па смаку. Патраву выламсыць у каструльку, заліць смятанай, пасыпаць цёртым сырам, зверху палажыць пару кавалкаў тлушчу. Запякаць у гарачай духоўцы 15 мінут.

ІТАЛЬЯНСКАЯ СТРАВА З ПАМІДОРАМІ

На гэтую страву трэба ўзяць 3 струкі чырвонай папрыкі, 4 памідоры, 5 дэкаў тлушчу, 40 дэкаў макарону, 4 яечкі, 10 дэкаў цвёрдага сыра. Папрыку ачысціць ад насення, парэзаць на палосачкі, дадаць нарэзаныя памідоры і тлушч. Тушыць у каструльцы. Адначасова зварыць макарон, найлепш шпагецці, а, зварыўшы макарон, адцадзіць яго і ўлажыць у каструльку з тушанай папрыкай і памідорамі. У гэтую страву ўбіць цэлыя яечкі і пасыпаць цёртым сырам. Запячы ў духоўцы.

Гаспадыня

Сёння прадаўжаем (распачаты ў папярэднім нумары) расказ былога лётчыка, камісара авіяпалка, Аляксандра Жураўлёва пра яго баявыя дзеянні за вызваленне Беласточчыны.

27 ліпеня 1944 года. Горад Беласток атрымаў свабоду. Два дні пазней Аляксандр Матвеевіч занатаваў:

29 ліпеня. Перабраліся на аэрадром Гродна. Ён знаходзіцца ў лясістай мясцовасці. Самалёты мы замаскавалі пад колер леса. Зверху нічога не відаць.

Я спадарожнічаў «Петлякову — 2», які фатаграфаваў новую абаронную лінію, распалажаную ў паўночна-заходнім напрамку за Беластокам. Калі пра-

лятаі над горадам, Беласток яшчэ дыміў...

— Колькі ж бяды і няшчасця прынёс людзям фашызм, — думаў я і сэрца маё клекатала ад нянавісці да гэтага вырадка чалавецтва...

30 ліпеня. Нашы войскі авалодалі горадам Бельскам.

Вось завяршыўся мною шлях, роўны тром гадам. Тры гады таму назад, адыходзячы з гэтых мясцін, я пакляўся, што сюды вярнуся.

І вярнуўся!

Прывет табе, вызваленая зямля, зямля маіх пабратымцаў — палякаў і беларусаў!

Мы прыйшлі да вас на дапамогу ў цяжкую гадзіну лёсу і жыцця.

Пакуль сюды вярнуўся, давялося мне пеpажыць шмат горычы ў час адступлення і радасці перамог. На працягу гэтых трох гадоў ваяваў я за цябе, родная зямелька, на Заходнім, Варонежскім, Сталінградскім, на Кубані, у Крыме, на Беларускім франтах. Я быў двойчы паранены, прыходзіў у сябе і зноў браў штурвал самалёта ў свае рукі.

І вось я стаю на той вашай зямлі, браты маі — палякі і беларусы — і па маіх шчаках цякуць слёзы радасці і шчасця.

Браты, дайце мне свае рукі! Я хачу іх спалучыць са сваімі і сумесна ісці да канчатковай перамогі над фашызмам. Гэтая перамога ўжо недалёка.

Маёр запаса, пенсіянер, Аляксандр Жураўлёў.

1 жніўня. У мяне радасны дзень. Сёння мяне ўзнагародзілі другім ордэнам Чырвонага Сцяга за палёты, праведзеныя ў час баёў, за вызваленне Беластока.

9 жніўня. Мы трыумфуем, мітынгуем. Наша знішчальная дывізія за ўзорнае выкананне заданняў камандавання ў час баёў з нямецкімі захопнікамі за горад Беласток — узнагароджана Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР ордэнам Чырвонага Сцяга.

Ордэнам Суворава 3-цяй ступені ўзнагароджаны 163 знішчальны полк! А нашаму палку прысвоена званне — «Валкавыскій»! Вось дык добра!

10 жніўня. Я даўно чакаў на гэты дзень. І вось ён здзейсніўся. Камандаванне дывізіі дазволіла мне наведаць горад Бельск. Там я сустрэў першыя ўдары германскага мілітарызма, упершыню ўбачыў жахі вайны, праліў сваю кроў, страціў сяброў і таварышаў. Там я пакінуў сваю кватэру, маёмасць, усё што было прызапасена за свядомыя гады жыцця.

На маленькім двухмясцовым самалёце «Ут—2» я падняўся на досвітку. Пагода — цудоўная! Незадоўга ўбачыў Бельск. Я прызямліўся на гэтым жа аэрадроме, дзе лётаў да вайны. Ён быў пусты, толькі густая трава, перавальваючыся хвалямі, спакушала мае вочы рознаквеццем. Я глядзеў на бутоны макаў, рамонку, васількоў і мне здалося, што

ТРЫБУНА чытачоў

УПЕРШЫНЮ СУПОЛЬНА

У вёсцы Слоя Сакольскага павету ў 1971 годзе была праведзена камасацыя зямлі. У яе выніку 470 гектараў перайшло ў дзяржаўны фонд зямлі: зямля гаспадароў, якія выбылі ў горад, здалі зямлю за пенсію і г.д. У дзяржаўны фонд перайшла зямля слабая, пераважна V і VI класаў. Думалі ўлады і людзі: што з гэтай зямлёй рабіць? Але ў Слойцы ўзнік новы сельскагаспадарчы гурток. Ён падняўся загаспадараваць гэту зямлю. Вядома, не ўсю. Вясной 1971 года гурткоўцы засеялі 30 гектараў так званай ярыны, 20 гектараў аўса, 5 гектараў грыкі і 5 гектараў белага лубіну. На восень рыхтуюць пад жыта 120 гектараў зямлі. Працы многа, бо поле каменістае. Каменне вырываюць трактарамі і сцягаюць у адно месца. Таксама шмат карчоў. І іх вырываюць трактарамі.

Трэба адзначыць, што сельгасгурток у Слойцы мае 4 трактары з поўным комплектам машын і 3 снапавязалкі. Карыстаюцца імі самі і суседзі з наваколля.

А. С.

ПАЖАР

Аднойчы Пеця, малы хлопчык,
Пайшоў кароў да дому гнаць.
Злажыў за клуняй лісця копчык,
Пачаў запалкамі гуляць.

Агонь здаецца і маленькі,
Цікава свеціць,
Ды нараз
Клуня ўспыхнула пажарам,
Агню вялізная гара.

Клуня ў агню стаіць,
Багацце
Усё згарыць,
Хата і хлеў.
І будуць іскры разлятацца...
І будзе роспач, будзе гнеў.

Іван Анацік
вёска Аўгустова

КНІГА

Чытаючы кніжку цікаву,
Зменьваецца твае жыццё.
Кніжка вучыць і знаёміць,
Паказвае правільны пуць.
У тваю старонку я прыехаў,
Твой голас мяне сустрэў.
Твая старонка, твае творы родныя
Як любоў, непрыкметна, прыняла мяне.
Люблю твае вершы і прозу,
Аб чым марыў, усё там знайшоў.
Твае творы адазваліся,
Здалёк паклікалі мяне.
Я ачараваны тваёй кнігай,
Як чытаю — сэрцу весялей.
Да цябе прывык я моцна,
Без цябе сумнае жыццё.
Туды заўсёды чалавек імкнецца,
Дзе цікава і карысна ёсць.

Вінцук Рыбалт
Дуброва

гэтыя кветкі вітаюць мяне, як старога сябра, кланяюцца мне да ног. Маё сэрца ўздрыганула ад гэтага параўнання. Зямля, якую я вызваляў, дарыць мне букеты кветак... Дзякую...

Я хаджу па вуліцах Бельска, глядзеў, параўноўваў. Вялікіх знішчэнняў не было. Горад, як заўсёды, чысты, акуратны. Дзе ж дом, у якім я жыў? Я стаяў на камяністай шашы і ўзіраўся ў знаёмы квартал горада. Але — не! Гэтага квартала ўжо не было. Яго зміяла бязлітасная вогненная мятла вайны...

Я пакланіўся гэтаму месцу і павольна пайшоў да аэрадрома. Калі ляцеў на сваю базу, дык думаў адно: трэба хутчэй гнаць фашыстаў з польскай зямлі, каб яны менш астаўлялі пасля сябе непазнавальных месцаў у гарадах і пасёлках, каб менш было людскіх ахвяр, менш знішчана каштоўнасцей чалавечай працы, так дбайна накопленага на працягу тысячагоддзяў.

10 жніўня. Нашы войскі прарвалі абарону немцаў на рэчцы Нараў і пайшлі ўперад, асвабаджаючы польскую зямлю ад фашысцкага ярма. Я рады, што ў гэтых баях прымаю непасрэдны ўдзел.

Цяпер Аляксандр Жураўлёў на пенсіі. Мы — жыхары Беласточчыны — у 28 гадавіну вызвалення нашай зямлі з фашысцкай няволі заносім яму і ўсім воінам-асвабадзіцелям — наша ад усёй душы, шчырае дзякуй!

Апрацаваў Віктар Рудчык

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Я атрымаў наказ на прымусовую страхоўку за рухомую маёмасць. У грамадскай радзе мне выяснілі, што страхуецца жывы і мёртвы інвентар. Тымчасам я ніякага мёртвага інвентара не маю, а зямлю мне абрабляе сельскагаспадарчы гурток. З жывога інвентара маю толькі адну карову. Ці абавязаны я плаціць страхоўку за рухомую маёмасць?

АДКАЗ: Распараджэнне Рады міністраў у справе абавязковай страхоўкі рухомай маёмасці ў сельскіх гаспадарках з 1 лютага 1972 г. прадбачыць, што абавязковай страхоўцы падлягаюць:

1) Ураджай, сабраны з поля і зложаны ў будынках, у торпах, копах, у склепах, карчы, а таксама паша для жывёлы.

2) жывы інвентар

3) мёртвы інвентар, будаўляныя матэрыялы, і іншыя матэрыялы, якія служаць на патрэбы гаспадаркі,

4) рэчы хатняга ўжытку гаспадара і яго сям'і.

З гэтага вынікае, што страхуецца не толькі жывы і мёртвы інвентар, але і іншыя рэчы, без якіх ніякі гаспадар абысціся не можа.

Страхоўка аблічваецца ад абшару зямлі ў данай гаспадарцы. Зразумела гаспадары, якіх гаспадаркі абшарам роўныя, не абавязкова маюць адзінакавую колькасць маёмасці, якая падлягае страхоўцы. Таму распараджэнне Рады міністраў прадбачыць магчымасць абніжэння страхоўкі.

У наказе заплаты страхоўкі падаецца агульная сума маёмасці, якая застрахавана. Калі ў сапраўднасці маёмасць, якая падлягае страхоўцы, варта прынамсі 10% менш, чым у наказе, то можна патрабаваць ад ПЗУ асобнай ацэнкі мёмасці, якая ў сапраўднасці знаходзіцца ў гаспадарцы. З гэтай мэтай складаецца пісьмовае прашэнне, у якім трэба падаць абшар засеваў паасобнымі культурамі і прадбачаны ўраджай з гектара для кожнай управы, а таксама ацэнку паасобных штук жывога інвентара і рэчаў хатняга ўжытку.

Дарагое Сэрцайка

Дзяўчына, якую я пакахаў, паходзіць з тае самае вёскі, што і я. Я скончыў раней сельскагаспадарчую школу і працую на вёсцы. А Марыся, бо так яна называецца пазней за мяне скончыла фармацэўтычны тэхнікум у іншым ваяводстве. Мы часта пісалі адзін да аднаго, і вельмі рэдка сустракаліся. Потым пайшла працаваць, але ў гэтым жа самым горадзе, дзе і вучылася. Калі пачала працаваць, лісты ад яе надыходзілі ўсё радзей, а цяпер увогуле перастала пісаць. Напісаў я адно пісьмо, напісаў другое і трэцяе — а адказу, ніякага адказу няма па сённяшні дзень. Не магу паверыць у тое, што можа знайшла сабе іншага, бо так жа ж горача мяне ўпэўнівала ў сваім каханні.

Што мне рабіць, Сэрцайка, ці яшчэ пісаць, ці чакаць, ці яшчэ інакш паступіць? Толькі як?

Колька з Сямяціцкага павету

Коля! У такім маладым (яшчэ школьным) узросце часта бывае «першае» каханне палымянае, і здаецца тады, што яно сапраўднае і вечнае. Але гады робяць сваё — чалавек даходзіць да сталейшых гадоў, пазнае жыццё, новых людзей і найчасцей аказваецца, што ўсё праходзіць, што гэта не было якраз каханне, а толькі буйная, поўная фантазіі, маладосць. Так відаць і сталася з Марысяй. Яна цяпер працуе, пазнала новых людзей і хто ведае, мо сустрэла сваё «новае» каханне. І за гэта не можна абвінавачваць Марысю, бо ж сэрцу не раскажаш каго трэба кахаць, яно само выбірае. Не думаю, каб штосьці змяніла ў тваёй справе пісанне ўсё новых лістаў і чаканне на іх адказу. Чакай, прыедзе напэўна Марыся хоць бы для таго, каб адведаць бацькоў. А тады ўсё высвятліцца, ці нават без усялякіх пытанняў, прэтэнзій. Ужо самыя паводзіны Марысі адкажуць табе на твае запытанні. Відаць Марыся забыла пра цябе. Але не можна ж гэтага сцвярджаць так ступрацэнтна, таму чакай, а справа выясніцца сама.

Сэрцайка

ТРУСКАЛКІ І МАЛІНЫ

Тым, хто займаецца прадукцыяй, а можа лепш пастаўкамі агародніны і фруктаў на нашыя сталы, з'яўляецца Агародніцкая спулдзельня «Вітаміна». На тэрыторыі ваяводства дзейнічае пяць такіх спулдзельняў, якія вядуць каля 80 спецыялістычных крамаў.

У апошнім часе звернута асаблівую ўвагу на спецыялізацыю ў вырошчванні паасобных гатункаў агародніны ці фруктаў. Спецыялізуюцца не толькі паасобныя вызначаныя раёны, але і паасобныя гаспадары.

Беластоцкая агародніцкая спулдзельчасць дабілася значных рэзультатаў, калі разыходзіцца пра трускалкі. Займае яна чацвёртае месца ў краіне. У 1975 годзе прадбачваецца выпрадукаваць у нашым ваяводстве 9—10 тыс. тон трускалак. Апрача трускалак павінна развінуцца ў нас гадоўля маліны. Аднак для гэтага патрэбны спецыяльныя сарты, якіх пакуль што не могуць паставіць нам у дастатковай колькасці інстытуты. Міма таго ў 1975 годзе Беластоцкае ваяводства павінна мець закантрактаваных каля 100 гектараў маліны.

(ал)

Трускалка завандравала нават у Сасіны, хаця тут яна служыць для «дамашняга ўжытку».
Фота А. Карпюк

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

■ 1.VII.72 г. у Дубінах Гайнаўскага павету Ян Зіневіч (33 год) з Гайнаўкі, які ехаў на легкавой машыне, у выніку вымушэння першынства пераезду, сутыкнуўся з матацыклістам Уладзіславам Сліфарскім з Гайнаўкі. Матацыкліст зламаў нагу і быў адвезены ў шпіталь.

■ 7.VII.72 г. на скрыжаванні дарог каля вёсак Міхноўка і Ляшукі Гайнаўскага павету матацыкліст Мікалай Казлоўскі (44 год) з Пераходаў у часе выпярэджвання фурманкі Дарыі Пташынскай з Міхноўкі сутыкнуўся з фурманкай. Цяжка паранены матацыкліст быў адвезены ў шпіталь.

■ 8.VII.72 г. у Піліпках Бельскага павету матацыкліст Ян Філіманюк (20 год) з Бельска стукнуўся ў грузавік, які стаяў на вуліцы. Матацыкліст са зламанай нагой і рукой быў адвезены ў шпіталь.

■ 9.VII.72 г. на шашы Гайнаўка—Белавежа таксі Пётра Кананюка (32 год) з Гайнаўкі ў выніку блакады кіраўнічай сістэмы ўдарыла ў прыдарожны тэлефонны слуп. Слуп быў зрэзаны, самаход пашкоджаны на 6000 зл. Людскіх ахвяр не было.

БУДУЦЬ ХОДНІКІ

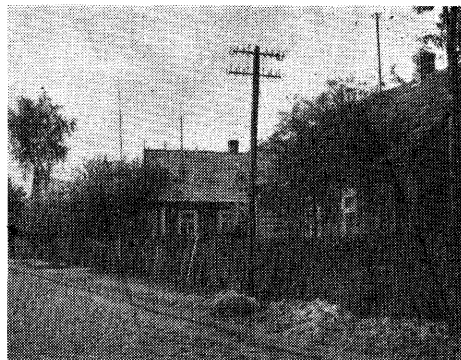

У вёсцы Дубічы Царкоўныя, (Гайнаўскі павет), ідзе рамонт бруку, а таксама падрыхтоўка да пракладкі ходнікаў. Пясок пад ходнікі возяць зараз самі жыхары Дубіч — кожны насупраць свайго панадворка.

(ця)

Дзядзька Квас. Выбачайце, што доўга не адказвалі на вашы «Сяброўскія погляды». Не падумайце толькі, што мы пагневаліся на вас. На жаль, выдаваць «Парнасік» асобным дадаткам мы не ў сілах. Гэта вельмі сур'ёзная і дарагая (даслоўна) справа. Ды і матэрыялу не хапіла б. Не думайце, што нашы рэдакцыйныя шафы завалены творчасцю чытачоў. З вашай «характарыстыкі» калектыву «Нівы» найбольш спадабаўся лозунг: «Ніва родная, у жыцці неабходная!»

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Mezalians" (węgierski), 1—2. „Pan Anatol szuka miliona" (polski), 3—4. „Przygody Misia Yogi" (USA), 5—6.

Нараўка

„Godziny nadzeji" (polski), „Spojrzenie na wrzesień" (polski), 2—6.

Нарва

„Pożądanie zwane Anada" (czeski, „Ambicja" (radz.), 2—6.

Чыжы

„Bicz Boży" (polski), „Cisza! na sali operacja" (radz.), 2—6.

Дубічы Царкоўныя

„Cytadela odpowie" (bułg.), „Przepustka na ląd" (radz.), 2—6.

Арэшкава

„Tropiciel śladów" (rumuński), „Szepczące ściany" (angl.), 5—6.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Zabójstwo inżyniera Czarta" (czeski), „Sklep z modelkami" (angl.), 2—6.

Орля

„Cyrk straceńców" (USA), „I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 2—6.

Райск

„Film o miłości" (węgierski), „Kapitan Korda" (czeski), 2—6.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Naczelnik Czukotki" (radz.), 1—2. „Ostatni świadek" (polski), 3—4. „Seksolatki" (polski), 5—6.

Шудзялава

„Uawag żółw" (angl.), „Decyzja" (polski), 2—6.

Янаў

„Orzeł w klatce" (polski), 2—6.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Molo" (polski), 1—2. „Dożyjmy do poniedziałku" (włoski), 3—4. „Queinada" (włoski), 5—6.

Мельнік

„Kalejdoskop" (angl.), 1—2. „Kajtek i siedmiogłowy smok" (węgierski) 3—4. „Seksolatki" (polski) 5—6.

Мілейчыцы

„Nie wspominać o przeyczynie śmierci" (jugosł.), 1—2. „Nie drażnić cioci Leontyny" (franc.), 3—4. „Kupujemy wóz strażacki" (NRD), 5—6.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Trup w każdej szafie" (czeski), „Lew pręży się do skoku" (węgierski), 2—6.

Новы Двор

„Narkotyk" (franc.), „Tagebuch" (polski), 2—6.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 5.231 T-3

НЯДЗЕЛЬНЫ АДПАЧЫНАК

У нядзелю я падаўся да гідрапарку лавіць рыбу. Аблюбаваў ціхае месцайка, закінуў вудку і прыліп вачыма да чырвонага паплаўка.

Падышоў нейкі мужчына:
— Ну як, клюе?
— Пакуль што не...

Неўзабаве, напяваючы песеньку, наблізіўся другі грамадзянін. Першы сказаў яму:
— Тсс, не пужай рыбу.

Калі падышоў трэці, за спіною завязалася нетаропкая размова:

Цяпер наогул рыба дрэнна бярэ. Ды і лавіць яе трэба ўмець. Гэты, відаць, не ўмее.

Я пачырванеў.

Сонца падымалася вышэй, і гледачы абступалі мяне ўсё цясней.

Ад алеі трывожна загукалі.
— Што там, утопленік?
— Ды не, рыбу ловіць.

І адразу ж збоку пачуўся жаночы голас:
— Мабыць, вялікая ідзе. Пераходзь, Вася, на тое месца. А то бач які ненажэрны — аднаму ўсё, а іншаму нічога.

Вудзілішча ў маёй руцэ пачало трасціся.

Клёву, як і раней, не было.

Ззаду сказалі:
— Няправільна трымаеш вудку. Я пабялеў, а прамаўчаў. Толькі дастаў з пачкі апошнюю папіроску.
— Гэтыя прыдуркаватыя рыбакі псуюць увесь пейзаж. Лепш бы купілялі селядцы ў краме.

І тут я не вытрымаў. Павярнуўся да гледачоў, закрычаў:
— Ідзіце вы к чортавай маці! Дайце спакой!

Ад мяне шарахнуліся, як ад вар'ята. Нехта загарланіў:
— Міліцыя! Дзе міліцыя?! Якая агіднасць — пускаць хуліганаў у грамадскія месцы!

Непадалёк прагучаў свісток.

* * *

Больш я рыбу не лаўлю. У нядзелю гуляю ў гідрапарку і гляджу, як ловяць рыбу іншыя. Дзе каму даю кваліфікаваныя парады.

Леанід Шыян

— *Не плач, мой хлопчык! Я табе куплю сапраўдную.*

НІЎКА

А я свайго адпусціла на паляванне.

Талаваломка

У гэтых ураўненнях, складзеных з запалак, дапушчаны памылкі. Пераклажыце ў кожным з іх толькі па адной запалцы так, каб усе ўраўненні сталі правільнымі.

* * *

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

НА ПОШЦЕ

На пошце да акенца «Да запатрабавання» падыходзіць маладая дзяўчына і пытае:
— Ці няма пісьма са зваротным адрасам НТ?
— Ёсць. Ляжыць ужо некалькі тыдняў.
— А я не спяшаю. Гэтыя дзве літары абазначаюць «Навекі твой».

НЯЎДАЧА

Калісьці дык я быў вельмі прыгожы, — легуценна гаворыць пан Кліва, — але ў радзільным доме мяне падмянілі.

АМЕРЫКА

Маленькі хлопчык з Тэксаса просіць купіць яму пісталет. Бацька строга гаворыць сыну:
— Пакуль я галава сям'і, пісталета ў цябе не будзе.
— Як толькі ў мяне будзе пісталет, ты не будзеш галавой сям'і.

КЛЯТВЫ

Двое мужчын гутараць аб сябры, які толькі што змяніў цывільнае становішча.
— Не разумею, чаму ён ажаніўся. Ён жа даў клятву, што не ажэніцца.
— Правільна, але яго жонка дала клятву, што выйдзе замуж!

КАЛАМБУРЫ

ПАПАЎСЯ

Бег Воўк за Зайцам і самлеў:
Насустрач выскачыў сам Леў.

ПРОСТЫ РЭЦЭПТ АД ПАЎНАТЫ

Каб трохі меней еў і спаў,
Яго жывот адразу б спаў.

БАЯЗЛІВЕЦ

Сябе паводзіў вельмі бойка,
Ды ўцёк, як пачалася бойка.

ПРЫЧЫНА ЗВАЛЬНЕННЯ З ВІНЗАВОДА

У тым была яго віна,
Што жыць не мог ён без віна.

Мікола Вяршынін

Гумар з барадою

СПАЦЬ НЕ ДАЕ

Адзін мужык позна прыходзіў дадому п'яны. Пачне разувацца... Скіне адзін бот і — бух ім у сцяну за якою сусед жыў. Скіне другі бот і зноў — бух у сцяну.

Не вытрымаў сусед. Прыбягае да мужыка:
— Ты, суседзе, калі разуваешся, не грукай у сцяну ботамі.
— Добра, больш не буду.

Назаўтра вярнуўся мужык дадому пад чаркаю, скінуў адзін бот і — бух ім у сцяну. Скінуў другі... Але ў гэты момант успомніў, што абяцаў суседу не грукаць у сцяну. Паставіў ціхенька бот і лёг спаць.

Прыбягае пад раніцу сусед:
— Чаму ты спаць не даеш?
— Як гэта не даю? — здзівіўся мужык.
— Я не мог заснуць — абурыўся сусед. — Чакаў, пакуль ты другім ботам грукнеш.

ПРЫВЫК

Ювелір шукае начнога стаража. З'яўляецца кандыдат. Ювелір гаворыць яму:
— Уліччые, што вам давядзецца сядзець цэлую ноч на адным месцы, а гэта вельмі цяжка.
— Не турбуйцеся, я прывык: толькі што выйшаў з турмы.

СТРАШНЫЯ ПЕШАХОДЫ

Жонка за рулём звяртаецца да мужа:
— Што за страшныя сёння пешаходы! Увесь час бягуць перад машынай і лезуць пад калёсы.
— Вазьмі руль улева і хутчэй з'язджай з тратуара на вуліцу.

ШТО ЗДАРЫЛАСЯ

Начальнік аддзела кадраў лае спазніўшагася на працу:
— Ужо поўдзень, а вы толькі цяпер з'явіліся на працу!
— Ох, ведаеце, што са мною здарылася? Я цэлых дзесяць гадзін быў непрытомны.
—Што ж з вамі здарылася?
— Спаў, як забіты.

ЖОНКА І МУЖ

— Як сябе адчувае цяпер твой муж? — пацікавілася дама, што прыйшла ў госці да сяброўкі.
— Ды ведаеш, з ім нешта здарылася. Ён цэлымі днямі ловіць рыбу ў ванне.
— Дык тады табе трэба было запрасіць псіхіятра!
— Я таксама думала аб гэтым, але мне так хочацца рыбкі!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе моладзі з вёскі Баб'я Гара Гайнаўскага павету змяшчаем песню:

Takiemu to dobrze

Słowa: M. Łebkowski, S. Werner
muzyka: Zbigniew Ciechan

1.
Do koszar żołnież szedł przez ulicę,
na skrzyżowaniu stał podoficer.
Sprężyście żołnież zasalutował...
A co pomyślał? Takie trzy słowa:

Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
nie staje przed każdym na baczność!
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
medalem coraz go odznaczą.
Nikt co chwila go nie pędzi do roboty
i nie biją wciąż na niego siódme poty.
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
takiemu to dobrze, nie to co mnie!

2.
Stał podoficer przy ulic zbiegu
i kapitana nagle spostrzega.
Honory oddał nasz plutonowy
i taka myśl mu przyszła do głowy:

Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
kariera się przed nim otwiera!
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
przytulna nań czeka kwatera!
Dziewczyn sto go kocha, więc ma w czym wybierać.
bo chce mieć każda męża oficera.
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
takiemu to dobrze, nie to co mnie!

3.
Wtem czarna wołga się zatrzymała,
samochód przywiózł tu generała.
Zasalutował dziarsko kapitan
i taka myśl mu w głowie zaświta:
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
szacunek, zaszczyty, powaga...
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
on rządzi, poleca, wymaga...
Lat niemało liczy, a jaki sprężysty!
Jak z opinią jego liczy się minister!
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
takiemu to dobrze, nie to co mnie!

4.
A gdy generał do domu zmierzał,
ujrzał dziewczynę, a z nią żołnierza.
Spojrzał spod ciężkich, zmęczonych powiek.
A co pomyślał? No... kto odpowie?
Takiemu to dobrze, takiemu dobrze,
takiemu to dobrze, nie to co mnie!

— *Можаце разняняць 10 000 дробнымі?*

У КІНО

У час кінасеанса чуецца трывожны голас:
— У зале ёсць доктар?

Адзін з гледачоў імгненна ўсхопліваецца.
— Я доктар. Што здарылася?
— Дзякуй Богу, цяпер я спакойна магу глядзець кіно, — сказаў той жа голас.

НЕ ВЕДАЮ, ШТО ЗРАБЛЮ...

— Мікола, зараз жа злазь з дрэва, а то я не ведаю, што з табою зраблю... — гукае маці.
— Мама, пакуль ты надумаеш, што са мною зрабіць, я яшчэ трошкі пасяджу... — адказвае сынок, абрываючы яблыкі.

Курёзы

ЦІ СВІШЧА РАК НА ГАРЫ

Як паведамляе «Чырвоная змена» (Мінск), вывучэннем гэтай праблемы займаецца група вучоных аднаго навукова-даследчага інстытута. Месцам для эксперыменту абрана Лысая гара, што пад Мінскам.

Для дзесяці падследных ракаў створаны ўмовы, блізкія да натуральных. Вучоных цікавяць пытанні: чаму свішча рак? Як свішча? Ці свішча толькі на гары?

Закончан першы этап даследаванняў. Ніводзін з падследных ракаў не свіснуў ні на гары, ні пад гарою. Але ў час пасяджэння навуковага савета інстытута, на якім кіраўнік групы прафесар Б.В. Салаўёў папрасіў дадатковых асігнаванняў на працяганне эксперыменту, раптам пачуўся свіст.

На жаль, — піша газета, — гэта свіснуў не рак, а галоўны бухгалтар інстытута.

СУВЕНІР

У час акупацыі Францыі афіцэры і салдаты вермахта часта наведвалі майстэрню Пікасо. Кожны з гэтых няпрошаных гасцей атрымліваў ад вядомага мастака карціны, на якіх быў намаляваны разбураны фашысцкімі лётчыкамі баскі горад Герніка. Толькі адно слова, уручаючы падарунак, гаварыў Пікасо: «Сувенір».

Аднойчы да мастака прыйшоў служачы тайнай паліцыі, паказаў такую ж рэпрадукцыю.
— Гэта вы зрабілі?
— Не, адказаў мастак. — Гэта ваша работа.

КОЖНЫ ДЗЕСЯТЫ

Каля мільёна венграў прысвячаюць сваю вольную гадзіну калекцыяніраванню марак. Гэта значыць, што кожны дзесяты жыхар краіны — філатэліст. З мільёна людзей, у якіх філатэлія з'яўляецца «хобі», кожны чацвёрты — член саюза венгерскіх філатэлістаў. Кошт усіх калекцый марак у краіне ацэньваецца ў мільярды форынтаў.

Пляткара нельга абвінавачваць у тым, што ён не цікавіцца другімі людзьмі.